Juni 84

Museums magasinet 27

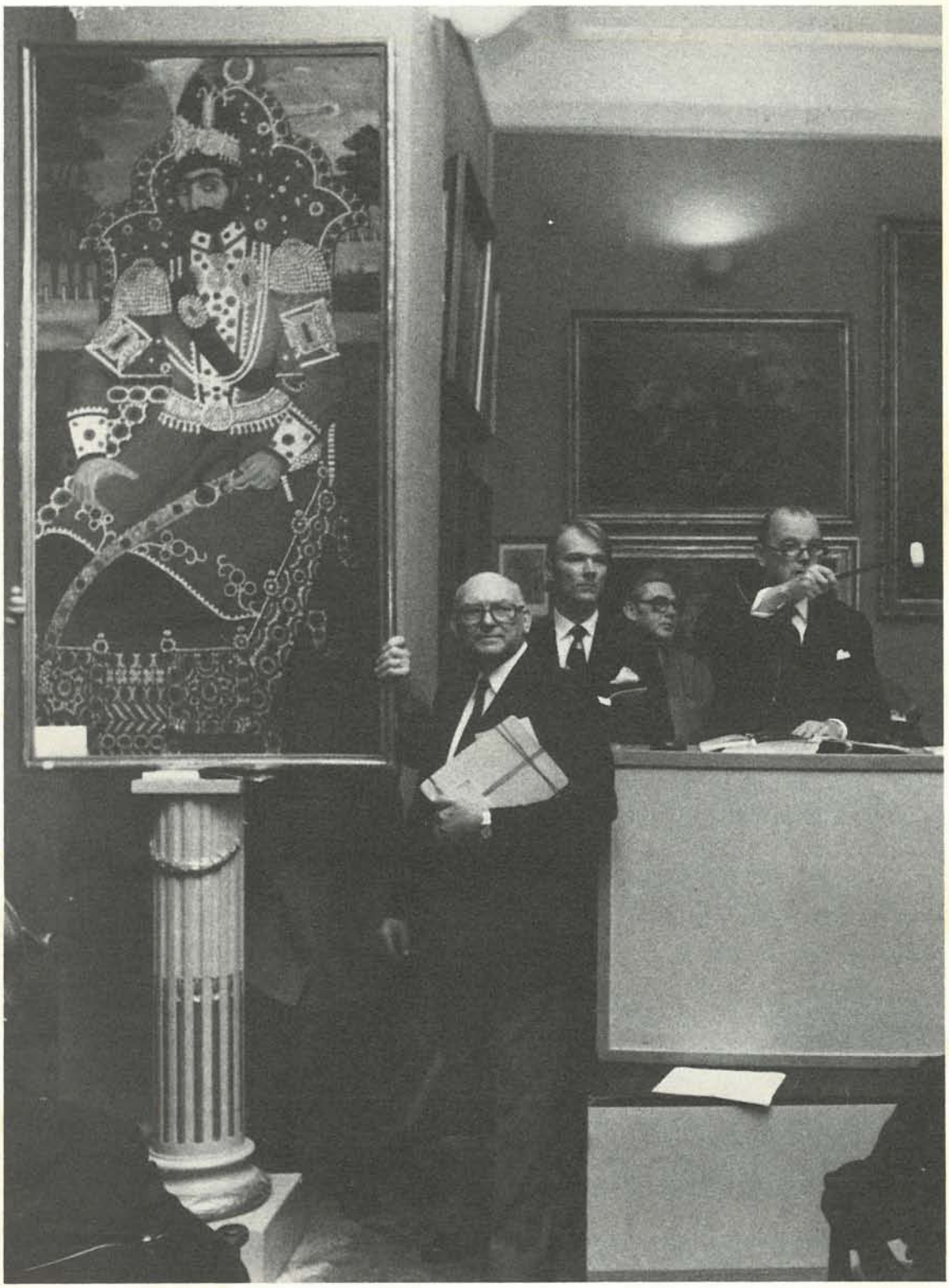

Meddelelser fra Danmarks museer

06 Museumsvæsen i alm.

De 2500 udvalgte

Peter Seeberg, Viborg Stiftsmuseum

I maj måned 1983 gennemførte Nationalmuseet i samarbejde med Danmarks Statistik og Socialforskningsinstituttet en interviewundersøgelse, hvortil 2500 personer blev udtrukket (alle i alderen 16-99 år) med det formål at kaste lys over befolkningens syn på og anvendelse af vort kulturhistoriske hovedmuseum.

Der er kommet et utal af interessante antydninger ud af materialet, noget var som ventet andet uventet. Ribe amt fører stort, skarpt forfulgt af Viborg amt i mangel på interesse for NM, har disse amter nok i deres mosgroede egne hovedbyer, lider de under jalousien, at det blev Køpmannahafn i stedet for Ribe og Viborg? Føler de sig af en ældre, ærværdigere stamme end Absalons by? Århus amts beboere er ikke så indbildske, de ligger højst i interesse af de jyske amter, ja også når det gælder interessen for de andre store museer i hovedstaden: Zoologisk Museum, Kunstmuseet, Danmarks Akvarium. Tænk, at Århus amt virkelig fostrer så smukke dyder.

Det socialpolitiske aspekt viser naturligt den dystre sandhed, at faglærte arbejdere går tiere på museum end ufaglærte, at funktionærerne går endnu tiere, at de studerende og skoleelever dominerer (for de skal jo), at de arbejdsløse fordriver tiden hyppigere på museum end husmødre og pensionister, mens landmændene kun kan håbe, at det skal falde i deres lod ud af flere generationer at komme indenfor i museernes varme. De absolut suveræne donatorer og leverandører til Nationalmuseets samlinger har ikke tid til at se, hvor det som klang i muld monstro forvares henne. Ak.

En helt vemodig del af undersøgelsen er opsummeret i bilagsfigur 4.4. (pag. 74). Her er det spørgsmålet om det er enlige eller par, der går mest eller mindst på museum. Det er tilsyneladende ikke svært at være alene uden museum indtil man er 39. Parrene har det værre, de må afsted, men så går det lidt bedre, til man er 59 (det er jeg snart), så er det, de enlige, der ikke har rist eller ro på sig, mens parrene har vænnet sig til hinanden. Men i livsaftenen er det ligemeget om man er enlig, eller par, næsten, det er lidt sværere at være enlig, men helt galt er det ikke. Man kommer lidt sjældnere som par, måske er man træt, måske er man blevet gladere for hinanden. Det er svært for en enlig.

Tungest virkende er nok det glade budskab om, at dem som ikke har været på museum nogensinde for 50 % vedkommende støtter det synspunkt, at der skal betales for at gå på museum, mens dem, der har været så fanatiske, at de har været på museum ovenikøbet indenfor det sidste år foretrækker, men slet ikke enstemmigt, at det skal være gratis. Bilagsfigur 5.3. undlader ikke at oplyse, at 20 % af alle besøgende der ikke ønsker betaling har studentereksamen, 30 har realeksamen og resten er fra Folkeskolen, mens betalerfronten er sammensat af 10 % med studentereksamen, atter 30 procent med realeksamen og 60 fra Folkeskolen. Det bliver svært, at lave museumspolitik på det. Og det bliver svært at få museerne betalt ved entré.

Museerne og også Nationalmuseet har efter sin egen mening (eller håb) rod i »det folkelige«. Folket har skabt museerne og folket slider museerne sønder og sammen. Se blot på de rå besøgstal. Millionerne strømmer til. Her får millionerne en kommentar fra 2500 udvalgte, som med det gennemsnitlige tempo i museumsbesøg aldrig vil nå at se de ni store museer indenfor Københavnsområdet. De skal helst blive 99 for at nå det. Hvornår og hvordan skal *vi* nå at få dem alle indenfor dørene?

Hvad er rimeligt at satse på, hvor meget skal der til for at det er rimeligt i en positivt sindet og en negativt sindet politikers øjne, når bevillingerne skal forøges? Hvilke argumenter skal bruges? Hvor store ord skal der til, fritopfundne, hvilke løfter skal der gives?

»Befolkningen og Nationalmuseet« kan naturligvis ikke danne grundlag for at besvare hovedspørgsmålet om, hvilken publikumsstrategi museerne skal anvende for at blive lidt mere sikre på, at et museumsbesøg ikke blot bliver en frygtsom tilfældighed, men en oplivende begivenhed, som ønskes gentaget. Den retter søgelyset på bruger og ikke-brugergruppernes mest elementære identificeringsforhold og giver mange pudsige oplysninger, som der kan tales længe om. Den er en begyndelse.

Er det mon ikke nødvendigt at præcisere, at hele befolkningen er velkommen, men at det ikke er forudseeligt at alle vil komme uanset hvilke krydderier, der foreslås anvendt for at få budskabet til at glide ned. Den ene vil på museum, den anden til fodboldkamp, den tredje dyrker sin have. Nogle læser forresten også bøger.

At sikre et indblik i den nationale og globale materielle og sociale kultur er eet af Nationalmuseets selvfølgelige folkeoplysende mål. Men mon ikke også midlerne helliger målet?

Nationalmuseet og Befolkningen, januar 1984. Udgivet af Nationalmuseet og Socialforskningsinstituttet.

NORDISK FOTOSYMPOSIUM

26.-28. august 1984
Hotel Marienlyst, Helsingør

Tema: Mediernes brug af fotografiet.

Landsudvalget for indsamling og bevaring
af fotografier og dokumentarfilm,
Det kongelige Bibliotek,
Kort- og billedafdelingen,
Christians Brygge 8,
1219 København K.

MUSEUMSMAGASINET, juni 1984 og Meddelelser fra Danmarks museer.

Udgivet af Museumstjenesten for Statens Museumsnævn, Nybrogade 2, 1203 København K. Udkommer fire gange årligt (marts, juni, september, december).

Redaktion: Jan Garff, Statens Museum for Kunst, Tove Hatting Zoologisk Museum, Peter Seeberg, Viborg Stiftsmuseum, Vibeke Woldbye Kunstindustrimuseet (ansvarshavende).

Redaktionens adresse: Ørslev Kloster, Hejlskovvej, 7840 Højslev.
Redaktionssekretær: Tove Borre, Ørslev Kloster, 7840 Højslev.

Redaktionen slutter 1. februar, 1. maj, 1. august, 1. november.

Abonnement årligt: 40 kroner. Ekspedition: Museumstjenesten, Sjørupvej 1, Lysgård, 8800 Viborg. Tlf. 06 - 66 76 66.

ISSN 0105-8061

Sats og tryk: Special-Trykkeriet Viborg a-s

Grufuld medfølelse

Erik A. Nielsen, Københavns universitet

75.2 Grafisk kunst. Kobberstik
06.9 Særudstilling. Kobberstiksamling

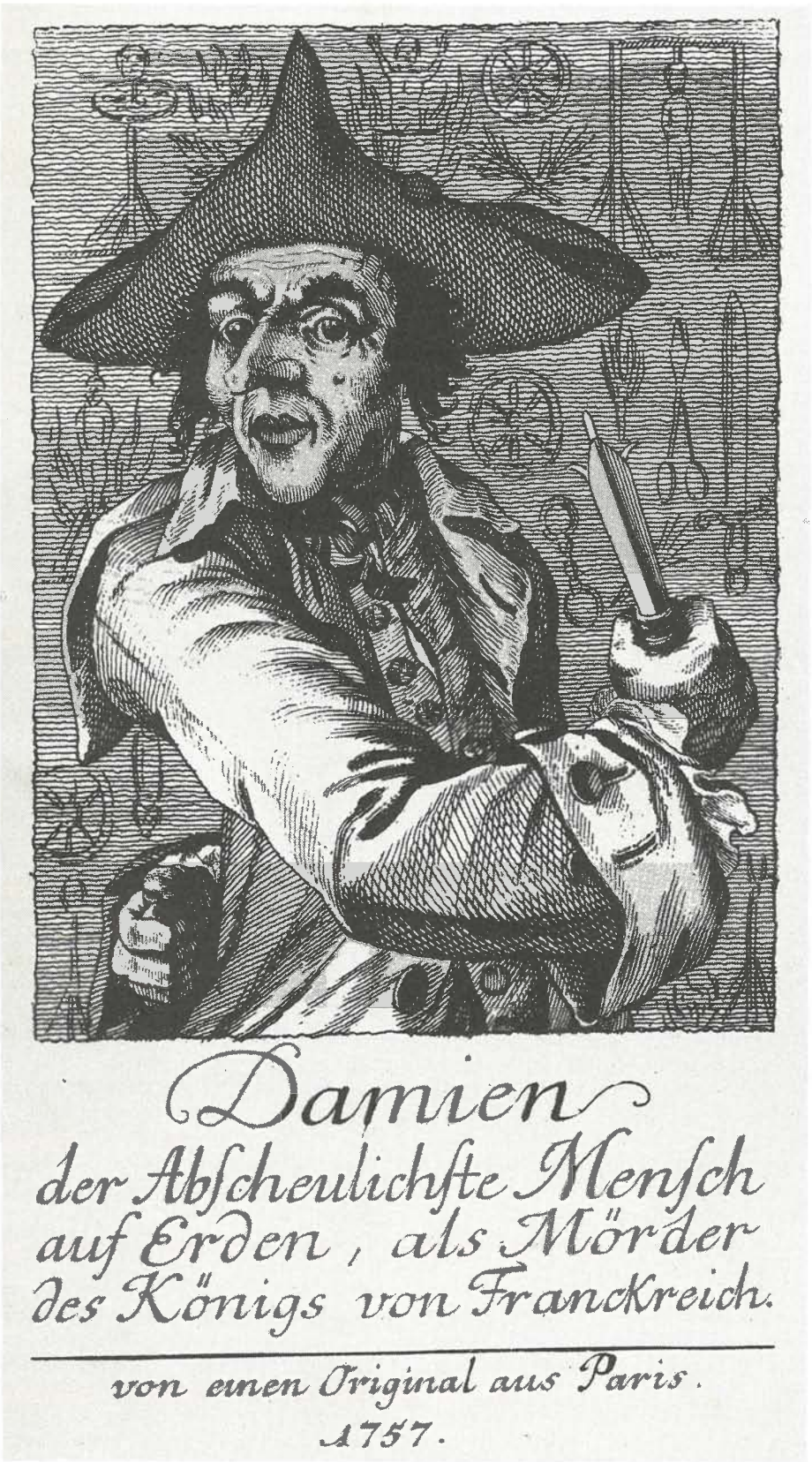

Ukendt: Fingeret portræt af Damiens. Kobberstik, ca. 1757. Den kongelige Kobberstiksamling.

Det frygtelige er uimodståeligt. Det er dæmonisk at lade sig gribe af det frygteliges natur, som spalter bevidsthedens enhed.

Dette citat af E. Castelli dukkede op i mine tanker, da jeg forlod Kobberstiksamlingens udstilling *Passion*. Mens man gennemvandrer samlingens stilfærdige og kultiverede sale, oplever man et sandt rædselskabinet af billeder, hvis grumhed er så rædselsvækkende, at man næppe kan holde øjnene ved dem – og fra dem. Hvilken ufattelig opfindsomhed mennesker dog har lagt for dagen for at udnytte den kendsgerning, at vores krop rummer et sitrende bundt af nerver. Som kogekunsten synes torturen at kunne byde på stadig nye opskrifter, et djævlekøkken, der ikke just er for de sarte ganer.

Men hvorfra stammer da billedkunstens omhu med at dokumentere og i bogstavelig forstand udpensle rædslerne? Én ting er, hvad soldater og bødler har gjort ved deres ofre; noget andet er, hvad kunstnerne gør for deres publikum. Eller er det noget andet? Er kunsten en art tortur, ligesom torturen utvivlsomt er en art kunst? I al fald deler en række af de grafiske mestre, denne udstilling kan byde på, den egenskab med bødlerne, at de med den præciseste udspekulerethed kan beregne deres virkninger og sigte imod den tilstand, de ønsker at hensætte os i.

Citatet af Castelli har kunsthistorikeren Hans Sedlmayr i en af sine bøger anbragt som billedkommentar til et af Gericaults studier over hoveder fra guillotinerede mennesker. Og det er naturligvis ingen tilfældig sammenstilling. Det sug af rædsel, som sådanne frygtelige billeder udøver, har visselig virkning til fælles med guillotinen: de skiller hovedet fra kroppen og sender det ud på en svimlende tur. Denne forbløffende og rædsomme effekt, som også Kobberstiksamlingens udstilling hensatte mig i, er for mig regelmæssigt tilbagevendende, hvergang forestillingen om henrettelser og tortureringer indfinder sig. Min bevidstheds enhed spaltes med et hug, og tilstanden lader sig kun hele, fordi ens robuste natur og slidstærke hverdag kalder hovedet tilbage på sin plads i løbet af nogen tid.

Jeg ved ikke, om jeg tør kalde dette snit, der skiller hovedet fra kroppen, for modernitetens væsentligste kendetegn, men det forekommer som tema i mængder af værker, som leder op til eller henregnes under betegnelsen modernisme. Tom Kristensens digt *Henrettelsen* var nok mit første møde med denne sjælelige halshugning; siden har jeg set den dybere analyseret i f.eks. Poe's novelle *Ned i Malstrømmen* eller i Thorkild Bjørnvigs digt *Sejdmændene paa Skratteskær*. Men til min forbavselse bliver jeg nu klar over, at disse tekster udtrykker erfaringer, som torturerede og henrettede mennesker øjensynlig kommer ud for i virkeligheden. Hvor er den kunstneriske evne til indlevelse og medleven somme tider grufuldt præcis.

Erik Fischer, der sammen med Bjarne

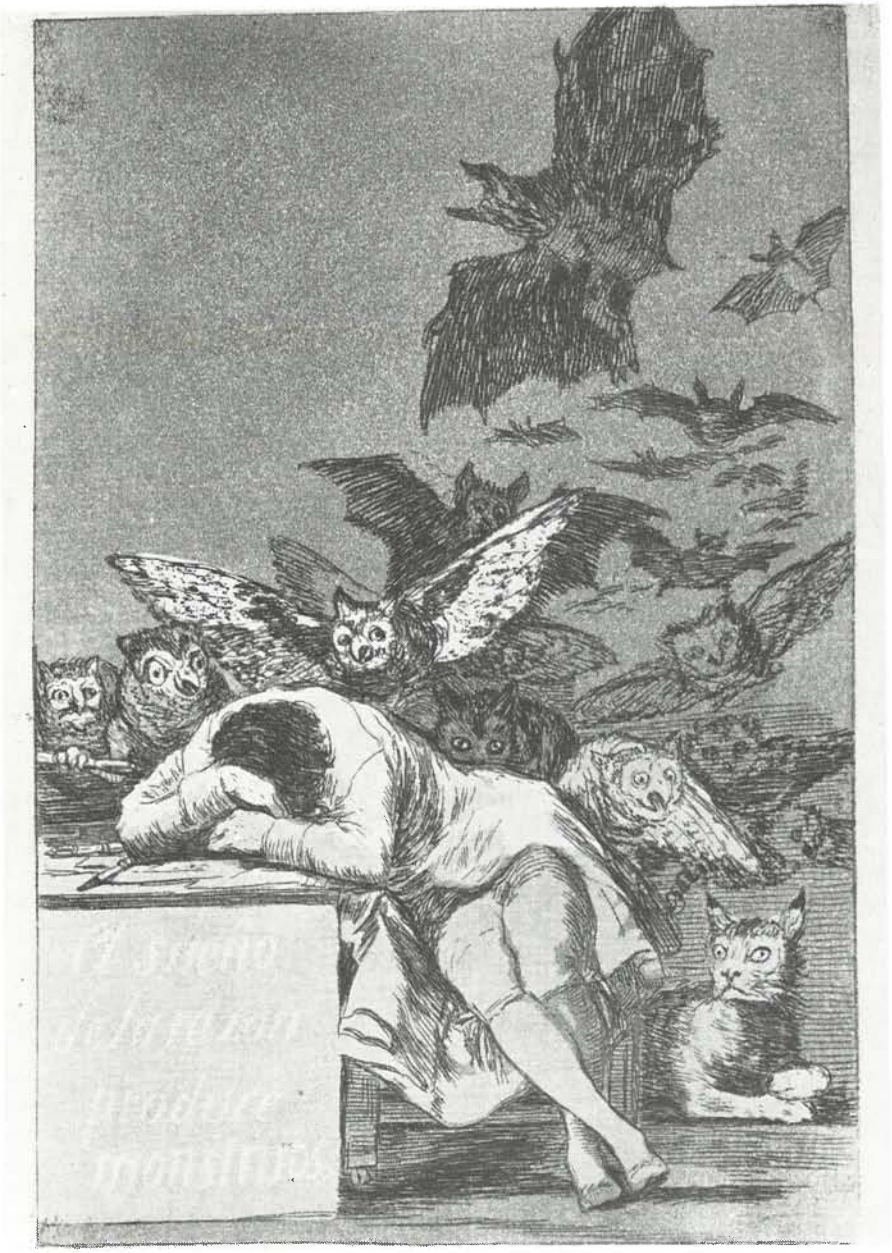

Francisco Goya: »Når fornuften sover kommer monstrene frem«. Radering og akvatinta, 1797/98. Blad 43 af serien Los Caprichos. Den kongelige Kobberstiksamling.

S. Funch og Peter Meyer har arrangeret udstillingen, har også skrevet en såkaldt lommebog om dens emne, Passion. På dens sidste sider aftrykker han beretningen om den forfærdende og langtrukne henrettelse af den franske attentatmand Damiens. Det er i denne skildring et tilbagevendende tema, at delinkventen skriger og brøler i de øjeblikke, hvor man med glødende tænger og andet satanstøj påfører hans krop en ny tortur eller lemlæstelse. Men allerede i øjeblikket efter løfter han hovedet og studerer så underligt køligt og nysgerrigt sin egen smertende krop. Hvad beretteren vel nærmest opfatter som endnu et tegn på hans bestialske væsen, skønt det psykologisk set rettere må tolkes som den mærkelige kendsgerning, at han endog selv er blevet den dæmonisk tiltrukne tilskuer til sin egen henrettelse. I et efterladt dokument fra 3. marts 1945 har Kim Malthe Bruun beskrevet en beslægtet oplevelse efter at have været igennem tyskernes tortur.

Denne evne til ikke blot at være i smertens legeme, men også at forholde sig iagttagende og beskrivende til smertens legeme synes at være en uudskillelig del af europæisk kunst og videnskab. Det må være kunstens evne til at vække og bearbejde den grufulde medfølelse, der har motiveret udstillingens arrangører til at bruge to særlige billeder som dens optakt: Dürers *Melankolien* og Goyas *Når fornuften sover kommer monstrene frem.* Sådanne nøgleværker til vor egen tids kunst rummer fortættede skildringer af den menneskelige tanke- og fantasikraft, der kan overskride den bolig, vi har i vores eget legeme og forbinde os med legemer, vi ikke fra først af hører hjemme i. Det drejer sig om en mægtig udvidelse af vores nerve- og sanseapparat, som mennesker her kommer i besiddelse af på forbløffende og tvetydig måde.

Man siger, at dæmoner kan defineres ved, at de ikke selv er i besiddelse af noget legeme, men netop derfor tager menneskers legemer i besiddelse og for en tid røver dem, så menneskene oplever sig selv som besatte af fremmed vilje. Men dette lån af andre menneskers legemer kendes i mange former og nogle af dem tager sig ædle og smukke ud. *Ingen lidenskab er vild som sympatiens,* siger et af Kierkegaards pseudonymer, og peger dermed på den karakteristiske egenskab ved det europæiske menneske, at vi også er disponeret til at søge os ind i legemer, hvis situation eller smerte nærmer sig det uudholdelige. Hvorfor kan vi ikke lade være med det, hvorfor kan vi ikke holde vores nerver hjemme hos os selv?

Det er givetvis virkningerne af en lang kristen tradition, som er den afgørende kilde til udviklingen af denne både smukke og vilde lidenskab. Spontant søger vores krop væk fra smerte, hvor smerten overskrider en vis grænse eller ikke har nogen vellyst i sig. Tilsvarende burde vel den umiddelbare legemlige reaktion på andre menneskers lidelser være, at man søgte at unddrage sig dem. Hvis det da ikke forholder sig sådan, at synet har nogen vellyst i sig. For det er jo sagen, at selve denne udstillings titelord, Passion, rummer to betydninger, som ligger overraskende tæt ved siden af hinanden: lidelse og lidenskab.

Således har f.eks. den hellige Bernhard af Clairvaux fortaget den grundigste fordybelse i Kristi lidelseshistorie, idet han brugte den gammeltestamentlige højsang til fortolkningskilde til passionen; som elskeren tilbeder og tiltrækkes af sin elskede, sådan skal den troende tilbede og tiltrækkes af Herrens lidende legeme. Hvis ordet perversion ikke var blevet så klinisk og samtidig så småsnusket, måtte man fastslå, at middelalderns og renaissancens kristenliv stræbte imod den mest tilbundsgående perversion, det europæiske menneske overhovedet har erfaret: forvendingen af vores naturlige og impulsive forhold til lysten og smerten.

I sit spændende essay fra den nævnte lommebog til udstillingen skriver Erik Fischer: *Mon kirkens forkyndelse gennem tiderne, og evangeliernes egne budskaber om det, Luther kaldte for Kristenmenneskets Frihed, virkelig har formået at kaste det rette forklarende lys over alle den slags billeders mørke, eller er den vesterlandske kultur måske blevet afgørende mærket af den alt for store fortrolighed med tortur og pinefuld død, som disse billeders mængde umiddelbart har kunnet formidle til generationer af mennesker?*

Fischer stiller spørgsmålet i forbindelse med en højst berettiget undren over, at kristendommen er en religion, hvis centrale symbol viser et tortureret og henrettet menneske. Og der er jo kristeligt set ingen tvivl om, at det snit mellem hovede og krop, som sådanne smerteskildringer udløser, har spillet en uoverskuelig stor rolle som led i noget, man kunne kalde den kirkelige pædagogik. Den har jo ikke fromt indskrænket sig til at fylde menighederne med ortodokse læresætninger og kristelig moral. Sin gennemslagskraft og langlivethed har denne kristelige pædago-

gik indlysende nok haft på grund af sit kendskab til passionens mysterier, dens paradoksale forkyndelse af, at lidelsen er den højeste lyst og nederlaget den mest strålende sejr. Ethvert passioneret menneske, der har gennemlevet den mediterende gentagelse af Kristi passionshistorie, har mærket denne dybt indgribende omlejring af forholdene i sin egen krop og har fået forkyndt, at netop den bevidsthed, der således frigør sig fra kroppen, er pantet på vores evige gyldighed og erfaringen af sjælens frigjorthed fra legemet. Om dette er Guds eller Djævlenes religion, må enhver afgøre for sig selv. Man må prøve ånderne.

I al fald er Schongauers, Cranachs, Dürers og Rembrandts passionsskildringer så centralt placeret i en europæisk kristendom, at deres korsteologi har påført vores kultur et traume, som ikke kan og vel ejheller skal helbredes. I Danmark har f.eks. Kingos store passionscyklus givet et meget fornemt og kunstnerisk effektfuldt modstykke til denne tradition. Og Grundtvig har om nogen ofret sit passionerede liv på at få taget det sorte kors fra graven og få plantet en lilje, hvor det stod. Altså prøve at genskabe en fortolkning af kristendommen, der gengav de spontane glædesoplevelser og sansninger en højere kristelig ret. Moderne menneskers forhold til smerten er vistnok i mange henseender anderledes end tidligere århundreders har været. Vi kan stille smerter og vi gør det i et hidtil uhørt omfang. Samtidig har vi nok tillukket vores adgang til en viden, som har været mere selvfølgelig for vore forfædre: at smerter, selv om de kunne være ufatteligt pinefulde, i al fald var fulde af hemmeligheder og på overraskende måder gav mening fra sig. Ikke allesammen, men mange af dem. Den smertens historie, som man på Kobberstiksamlingen kan se i et omrids, viser bl.a. at kunstnerne fra vores samtid i stadig højere grad har taget smertens parti, dvs. har afvist at solidarisere sig med nogen, der brugte smerten i den ene eller den anden henseende.

Ser man f.eks. på Callots serier fra 30års-krigen, finder man under et af billederne denne tekst: *Straf er forbrydelsens bremse. Se, læser, hvorledes retfærdigheden ved hjælp af så mange slags straffe, straffer de ondes ondskab, for at universet kan være i ro.* Denne forestilling om, at forbrydere, der har påført samfundet smerte, selv må lide smerte, vokser i Callot-teksten til en kosmisk forestilling om, at verden skal være retfærdig og balancere, for at man skal kunne eksistere i den. Det er vigtigere at verden balancerer end at smerter undgås.

En sådan metafysisk tolkning ligger på en anden måde bagved de mange passions-suiter: Jesu lidelser er nødvendige og dybest set vidunderlige, fordi de omsider genopretter den ældgamle ubalance, som er kommet ind i verden under navn af syndefaldet. Dürers lille træsnitspassions viser det helt utvetydigt.

Albrecht Dürer: Melankolien. Kobberstik, 1514. Den kongelige Kobberstiksamling.

Men kommer vi frem til Goyas skildringer af krigens rædsler eller til Käthe Kollwitz' stærke billeder fra væveropstande, så er lidelserne blevet meningsløse og efterlader tilskueren i rædselsslagen afmægtighed med et stort spørgsmål: hvorfor tillader verden den slags at ske?

Det er nok mit væsentligste tvivlspunkt over for denne udstilling: læser den alligevel fortidens billeder så baglæns, at den på helt idiosynkratisk måde har sans for lidelserne, men ikke prøver at forstå den plads, som disse lidelser har haft både i datidens samfundsorden og i den komposition, som de datidige kunstnere har givet de store smerteerfaringer? Det er ikke nemt at gøre sig til talsmand for smertens berettigelse, for hvem æder ikke hovedpinetabletter i ny og næ? Men det forekommer mig f.eks. mislykket, at udstillingen bringer Philip Galles billedserie om de syv kardinaldyder, som for det første ikke alle rummer egentlige smerteskildringer, men for det andet sådan set ikke handler om lidelserne, men om dyderne, hvis opretholdelse i et eller andet omfang nødvendiggør lidelserne.

Det forekommer mig, at de modstandskræfter over for lidelserne, som har stået til menneskers rådighed, svækkes ved, at passionstemaet på denne måde læses baglæns fra nutiden. Udstillingen bliver i sig selv et modernistisk dokument, hvad der bekræfter sig derved, at man forlader den med den afmægtige og svimlende smertefornemmelse i sin egen krop. Den er til slut ved at blive en overdosis, så man næsten ikke i sit væsen har ressourcer til at reagere på alle rædslerne. Selv ikke det grafiske mesterskab hos Schongauer, Lucas Cranach d.æ., Dürer, Callot, Rembrandt eller Goya synes at kunne tæmme vildskaben; måske fordi man har komponeret for *tematisk* enstrenget og dermed har fået for få hvilepunkter for følsomheden og givet for lidt anledning til kontemplationen af den *kunstneriske* kraft, der netop i billeder som disse udgør den egentlige modgift imod den grufulde medfølelse. Ikke at den begrænser denne medfølelse, da det vel tværtimod gælder, at den stærkeste kunstneriske form med størst sikkerhed vækker den. Men den store kunstneriske form giver i al fald rædslerne den sandt tragiske styrke, at smerterne ikke går klangløse ned til dødsriget (som det hedder i Schillers digt Nänie). Der er for lidt elegisk klangrum omkring udstillingen. Men netop derfor skal den nok blive siddende længe i én, sådan som ethvert snit igennem halsen gør det.

3. afdelings tekstilmagasin

06.1 konservering

Ulla Thyrring, Herning Museum

Den 26.4.84 blev tekstilmagasinet på Dansk Folkemuseum i Brede besøgt med det formål at give en anmeldelse deraf til Museumsmagasinet. Museumsassistent Jytte Nielsen, 3. afdelings tekstilsamling, tog imod og viste rundt. Jytte Nielsen har iøvrigt selv redegjort for indretningen af magasinet i en lille tryksag, som kan rekvireres sammesteds.

Tekstilsamlingen omfatter 50-60.000 genstande, hvoraf kun en lille del er udstillet i de permanente samlinger. Resten opbevares i magasin. Tekstilmagasinerne bestod tidligere af 17 forskellige rum i Nationalmuseet i København, hvoraf hovedparten var uegnede til magasiner for tekstiler. I Brede, bygning 8, 2.sal blev der stillet et 420 m^2 stort rum til rådighed for tekstilmagasin, og i samme bygning blev der i 1978 indrettet kontorer for tekstilsamlingens personale. I efteråret 1977 påbegyndtes forberedelserne til udflytningen, som foregik i september 1981. I dag er magasinet færdigindrettet og indeholder hovedsagelig almene dragter, herunder bondedragter. Man har ikke med indretningen fået løst det samlede behov for magasinplads. De større og grovere boligtekstiler blandt andet dynerne opbevares i 3. afdelings almindelige magasiner, og de bedste af de gamle tekstilmagasiner i Prinsens Palæ er stadig i brug. Det ny magasin skulle have været dobbelt så stort, hvis det skulle rumme hele teksttilsamlingen samt indbygget mulighed for fremtidig tilgang til samme. Denne mangel kan kun beklages, men vi vil her glæde os over det, der er blevet muligt, og vil derfor ikke stikke næsen i de gamle magasinforhold, som man sikkert med tiden finder udvej for at forbedre.

Lad os i stedet prøve at se på det store rum, som man i 1979 begyndte at bearbejde til et tidssvarende tekstilmagasin. Det 420 m^2 store gulvareal, som oprindeligt bestod af ujævnt beton, er nu belagt med linoleum. Loftshøjden er 4,40 m midt i rummet, 3,90 m ved ydervæggene, og loftet bæres af 4 søjler. Langs dets ydervægge er ophængt en ventilationskanal, der giver luftudskiftning, samt regulerer temperatur og luftfugtighed. Luftfugtigheden er nogenlunde konstant 50-65 %, temperaturen derimod er svær at regulere. Den svinger med udetemperaturen, hvilket betragtes som et mindre onde. 15-20° ville man anse for at være en ideel temperatur. Støvproblemerne er tilsyneladende minimale. Der findes faktisk ikke støv på hylderne og forhåbentlig heller ikke andre steder, hvilket muligvis skyldes ventilationssystemet. Belysningen, som er anbragt over gangarealerne, tændes sektionsvis af hensyn til genstandene, og hvis der er noget om, at varmen derfra skulle tiltrække støv, så lægger det sig i alle tilfælde ikke på hylderne, men i gangene, som støvsuges.

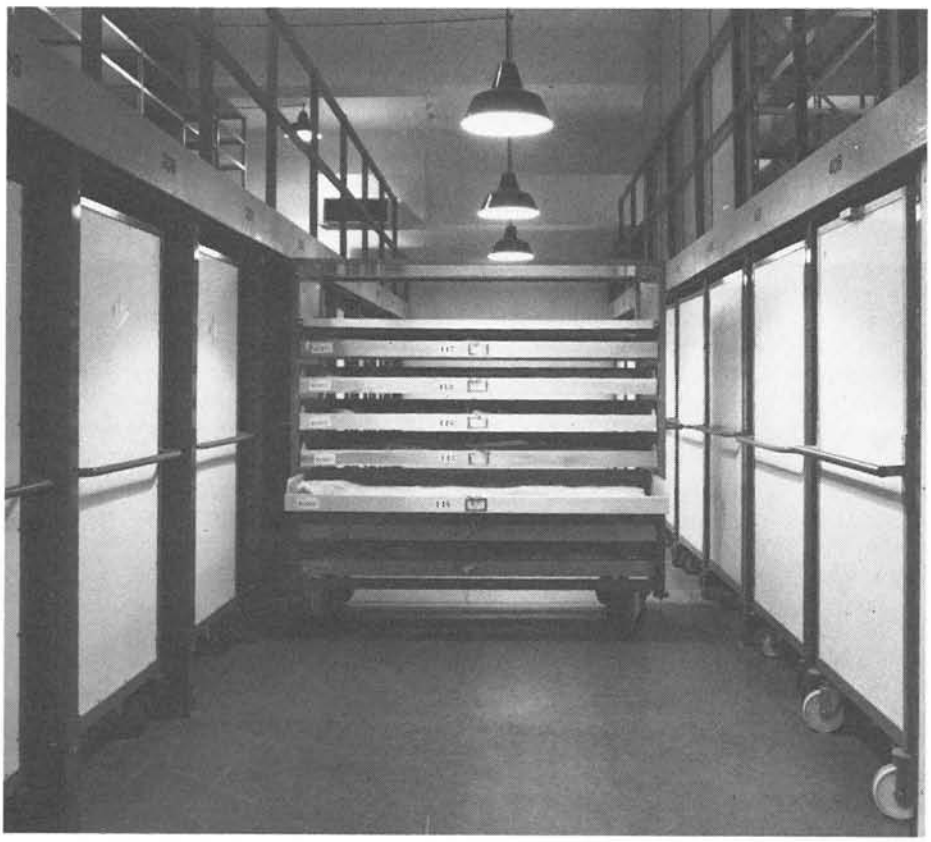

For at udnytte den store loftshøjde har man i et standardsystem fra fa. Nordplan indrettet rummet med et mellemdæk og stålreoler, således at det udnyttes i to etager. Til rummene på gulvet under mellemdækket har man hos fa. Gartek fået fremstillet udtræksvogne i fast modul, som med forskellig montering benyttes overalt på gulvet. Nogle af dem er blevet indrettet som genbrug med de gode træskuffer fra magasinerne i Prinsens Palæ, andre har lavere udtræksbakker, som er bedre fordi tingene kan ligge udbredt i enkelte lag uden at trykke på hinanden. De skinner, som bakkerne kører på, er indstillelige, således at afstanden kan reguleres, og såvel skuffer som bakker kan trækkes ud til begge sider, så at dragterne kan arrangeres uden besvær og overblikket lettes. Ligeledes har man for overblikkets skyld undgået skuffer og bakker over synshøjde i udtræksvognene og brugt den overskydende plads til Museumstjenestens opbevaringskasser. Andre vogne er indrettet med bøjlestang og bøjler med tykke skuldre til ophængning af dragter, der kan tåle det. Vogne, skuffer og bakker er lavet af ubehandlet træ og møbelplader, som er godkendt til brug af konserveringsanstalten. I bunden af skuffer og bakker ligger pommersk lærred, som har vist sig ikke at være neutralt, og som burde have været udvasket før brug. Til overdækning, hvor det er nødvendigt, bruges syrefrit silkepapir og udvasket ostelærred.

Overalt findes rulleborde, på hvilke ting kan udtages og transporteres. På gulvet er også indrettet en antal kompaktreoler til opbevaring af tekstiler på ruller. Her har man konstateret, at det ville have været bedre, dersom de bærende lister med ruller havde været til at trække ud. Så kunne de have siddet tættere, og man havde sparet plads og lettet oversigten.

På mellemdækket er genstande anbragt i stålreoler på hylder i papkasser uden låg, hvilket den ringe støvmængde synes at tillade. Under mindre gunstige forhold måtte æskerne tildækkes. Opbevaring i æsker giver den fordel, at man kan flytte på tingene uden at røre dem.

Damask og drejlsduge opbevares oprullet på rør betrukket med tubegaze, hvilket letter oprulningen. Yderst betrækkes de atter med tubegaze, således at emnet ikke beskadiges, når røret trækkes ud.

Opdelingen i magasinet er ikke begrundet i materialer, men i typer. Ensartede genstande samles af praktiske hensyn i gruppe. Dog adskilles sarte og grove ting. Der er oprettet pladskartotek over magasinet, og der lægges stor vægt på at fastholde den valgte orden. I hver skuffe, bakke og æske ligger lister over indhold

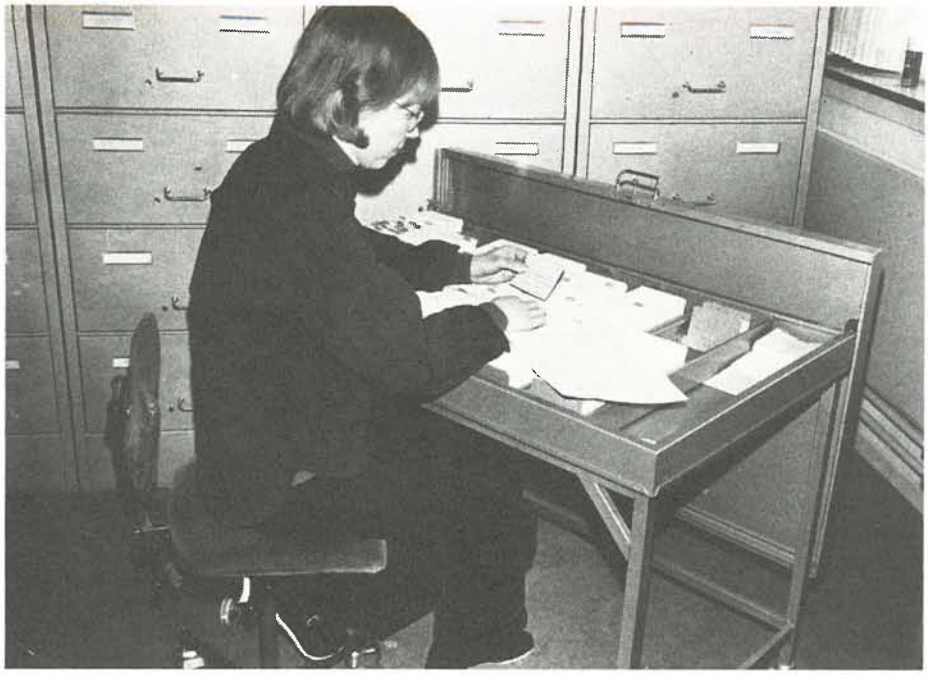

instukket i en plastiklomme. Når en ting fjernes lægges en seddel i lommen. Kender man mus. nr. kan man gennem pladskartoteket let finde frem til de forskellige tekstiler. Det er meget betydningsfuldt med henblik på slitage, at der ikke skal ledes efter dem. Magasinet tilses af en medarbejder, som er ansat 16 timer om ugen dertil. Herved konstateres eventuelle angreb og mangler, men man har ikke kapacitet til regelmæssigt at flytte på tekstilerne, således at de ikke ligger og forfalder i de samme folder.

Brugere har kun adgang til magasinet via en fastansat i tekstilsamlingen, bedst efter aftale. Fremtagningen til et dertil indrettet studierum kan være restriktiv. I studierummet opbevares til gengæld en uregistreret, særligt mærket studiesamling, som står til rådighed. Udlån forekommer fortrinsvis til andre museer og efter 3. afdelings almindelige udlånsregler.

Der tages ingen for tekstiler generelle forbehold overfor varighed, udstillings- og belysningsforhold, hvilket man nok burde overveje, især da man ikke altid har kapacitet til at checke, at udstillingen sker hensigtsmæssigt og forsvarligt.

Ved indkomsten opbevares tekstilerne på et særligt indkomstmagasin, hvor de observeres før indføring, således at magasinet ikke tilføres skadedyr og lignende. En generel behandling finder ikke sted. Gaskammeret er ikke i funktion, og man har ikke kapacitet til at fryse alt og råder desuden ikke over en fryser til formålet. Genstandene går ind i den stand, hvori de modtages. Almindeligt snavs fjernes ikke, kun grove tilfælde tages under behandling.

Jeg har lagt vægt på i denne anmeldelse at bringe en udførlig beskrivelse af praksis og indretning på tekstilsamlingens nye magasin, idet det er min erfaring, at mange søger og behøver oplysning om dette emne. Det jeg så, virkede efter forholdene særdeles rimeligt og velgennemtænkt. Om virkninger i indretningen med hensyn til støv og temperatursvingninger kan det være vanskeligt at dømme. Mit indtryk efter besøget er, at tingene har det godt sålænge de bare ligger på 3. afdelings magasin, og at man nu må lægge vægt på deres tilstand, før de indgår i magasinet, og når de udtages til udstilling, hvilket man sikkert udmærket er klar over og allerede beskæftiger sig alvorligt med.

Opbevaring af parasoller i bundtede paprør.

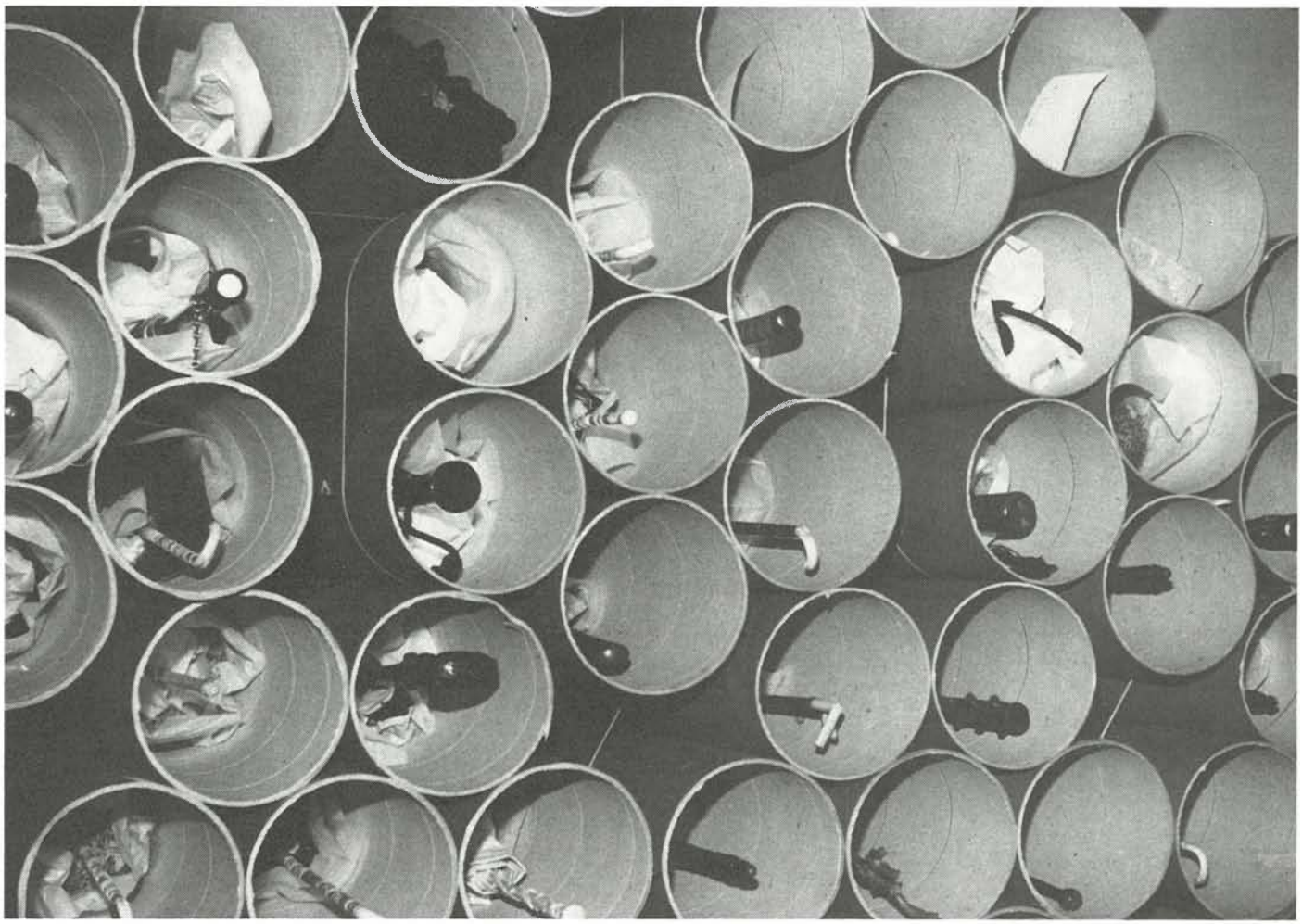

Museumsbutikken – forretning eller formidling?

Jørgen Schou-Christensen, Kunstindustrimuseet

06.1 formidling

Det begynder oftest i det små og uden nogen mærkbare omkostninger. Som en service over for de besøgende sælger kustoden lidt postkort og et katalog, måske en ældre, forlængst afskrevet ting. Men så viser museets regnskab pludselig en lille, positiv post, hvor man ikke har ventet det: »salg af postkort og katalog ...« – en ren gevinst.

Sådan en solstrålehistorie – så lidt den iøvrigt betyder for museets hele økonomi – bliver gerne trukket frem ved regnskabsaflæggelsen og får nogle i bestyrelsen til at spidse øren. Her åbenbarer sig jo en tilsyneladende guldåre, endnu lidt spinkel, men med astronomiske procenter for fortjenesten i forhold til investering og omkostninger.

Hvis nu dette beskedne salg fra disken eller vindueskarmen gradvis får lov at udvikle sig, så bliver museet dog næppe velstående af den grund. Men det kan blive et udmærket udgangspunkt for, at der kan opstilles nogenlunde fornuftige budgetter for enkelte *udgivelser af småbøger* og kataloger, kort sagt for en del af museets *formidlingsvirksomhed*. Man kan, hvis systemet tillader det, regne med at kunne finansiere den slags formidling delvis gennem indtægter fra salget.

Indtil en dag kustoden ved indgangen begynder at blive stresset over at skulle passe for mange funktioner på én gang, hvoriblandt publikationssalget måske kræver en opmærksomhed, der forsinker ekspeditionen af andre gæsters andre behov. Så opleves salget ikke længere som en god service over for de besøgende og er måske heller ikke nogen helt god formidling. Hvis tilmed nogle voksende regnskabsfunktioner må skubbes over på museets belastede administration, nærmer vi os det punkt, hvor glæden over salget fra vindueskarmen bliver temmelig blandet.

Man må så overveje at nedtrappe eller opgive salget – eller evt. vove det store spring og indrette en egentlig, bemandet museumsbutik.

Det sidste er virkelig et stort spring! Det kræver en meget stor omsætning, for at man skal kunne dække bare lønudgiften. Ganske vist kan der ligge en pæn avance på salget af postkort og måske på plakatsalget, men de færreste museumspublikationer kan klare nogen avance af betydning. Efter lang tids opdragelse af vores publikum har vi fået dem til at forstå, at en museumspublikation nok ikke kan købes billigere end for omkring ⅓ af, hvad en tilsvarende bog ville koste i boghandelen – det er i hvert fald vores erfaring på Kunstindustrimuseet. På mindre museer ude omkring i landet kan man endda næppe gå så langt. Vi er altså nærmest i en udsalgssituation, og der er de fleste steder meget langt til en avance, som blot nogenlunde vil kunne dække omkostningerne ved en museumsbutik.

Utvivlsomt vil nogle synes, at her males situationen i for dystre farver, bl.a. fordi langt de fleste museer stadig i dag kan klare salget ved hjælp af den kustode, man alligevel har posteret ved museets indgang, og uden at denne endnu bliver særlig overbebyrdet af opgaven.

Men interessen for egentlige museumsbutikker er stor, som det bl.a. kom til udtryk ved sidste Fuglsømøde. Der er nogle få, meget turistorienterede museer »og lignende«, som virkelig kan køre en butik som en forretning – og der er nogle få store museer, deriblandt nu Kunstindustrimuseet, som har gjort springet og har etableret butikken. Disse steder har man en klar fornemmelse af, at enten udvider man sortimentet med særlig populære og avancegivende varer, som f.eks. ispinde og sodavand, eller også skjuler man de faktiske udgifter andre steder på museets regnskab.

Det var vel bedre, om vi alle med det samme fik tonet rent flag, for museumsbutikken er eller kan blive et vigtigt element i museets formidlingsvirksomhed

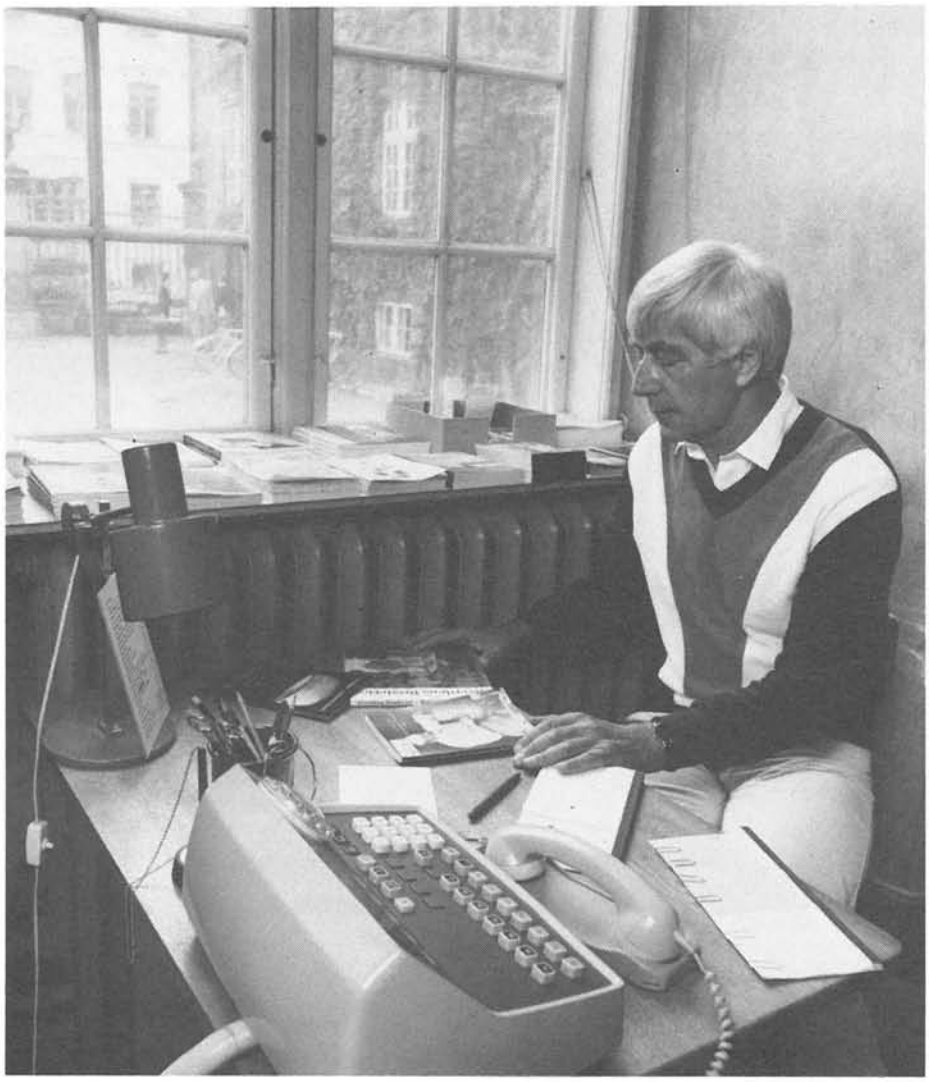

Kunstindustrimuseet, København. Foto: Ole Woldbye.

med de varer, der virkelig er led i formidlingen.

Allerede medens salget kan ske sammen med andre funktioner og uden for store omkostninger, bør man lægge en passende avance på til dækning af de omkostninger, som under alle omstændigheder er der, selv om de er skjulte. Publikum køber nok også publikationerne, selv om de koster 15-20 kr. i stedet for 5-10 kr.

Når omsætningen fra »vindueskarmen« runder de 30.000-50.000 kr. – og det er der sikkert lang vej til *mange steder* – så må man alt efter omstændighederne regne med, at *butikken* begynder at blive en praktisk nødvendighed (og en økonomisk umulighed). Man bør derfor i god tid gøre sin bestyrelse eller de bevilgende myndigheder klart, at museumsbutikken er formidling og ikke forretning!

Museumsbutikken, Herning Museum. Foto: Kjeld Hansen, Herning Museum.

Internationalt center for moderne kunst i Bruxelles

6.472 Belgien

Charlotte Sabroe, mag.art. Bruxelles

I al stilfærdighed bliver der gjort noget for den moderne kunst i Bruxelles. Byen, der i sin egenskab af »Europas hovestad« har givet næring til et betragteligt antal gallerier for salonkunst på bekostning af mere seriøse eller alternative indslag, kan til oktober slå dørene op for et museum for moderne kunst, udklækket af »Musées Royaux des Beaux-Arts«.

Under den lange tilblivelsesproces (ideen blev barslet engang i tresserne) er der søsat en række initiativer, som kan fortjene opmærksomhed.

Det gælder bl.a. etableringen af to forskningscentre for emner indenfor hhv. det 19. og 20. årh. Sidstnævnte synes at være af særlig interesse for Danmark, hvor betingelserne for dansk nutidskunst stadig er utilstrækkelige.

I.C.S.A.C. – Internationalt Centrum for Strukturanalyse og Konstruktivisme – har, som navnet siger, indskrænket sit virkeområde til konstruktivistisk kunst, først og fremmest i og relateret til Belgien. Centret er kommet i stand på foranledning af conservateur Phil Mertens, som ved siden af sit arbejde som overinspektør ved den moderne malerisamling fungerer som supervisor for I.C.S.A.C. Museet har stillet lokaler og diverse faciliteter til rådighed, men centret er iøvrigt selvstændigt for så vidt som det modtager direkte støtte fra det flamske kulturministerium.

Hensigten med at oprette et sådant center har først og fremmest været at få samlet så meget dokumentation og information om et for belgisk kunst meget væsentligt emne under et tag. Man søger dels at lokalisere og registrere værker af belgiske kunstnere fra 1920'erne og dels at hente løbende oplysninger om nulevende kunstnere og deres arbejder. Herudover gøres der en stor indsats for at etablere et specialiseret bibliotek over moderne abstrakt kunst, som dog i vid udstrækning må basere sin tilvækst på bytteforbindelser. Dette kan lade sig realisere fordi centret selv er en flittig udgiver af publikationer, bl.a. omfattende »le Cahier«, der er I.C.S.A.C.s eget forskningsorgan, og som var planlagt til at udkomme to gange om året. Endnu halter det lidt med kontinuiteten, men så har man til gengæld sideløbende udgivet en række andre ting, som f.eks. udstillingskatalog, kunstnertekster, genoptrykning af hedengangne tidsskrifter m.m.

Siden starten i januar 1981 har I.C.S.A.C. forsøgt sig med forskellige former for udadrettet virksomhed – med vekslende held. Værd at nævne er den opsøgende foredragsvirksomhed på undervisningsinstitutioner samt udstillinger, bl.a. en om Vantongerloo.

Som de fleste andre steder er det de økonomiske tilskud, der bestemmer farten. Den er i øjeblikket så lav den kan blive, uden at foretagendet går i stå. Det betyder at man nu går meget stille med dørene og gør så lidt som muligt for at skabe opmærksomhed omkring sin eksistens. Aktiviteten koncentreres til egen forskning og bibliotekets tilvækst, og kun meget få studerende og forskere benytter sig af det ellers så prisværdige initiativ.

Om samarbejdskredse

Villads Villadsen, Randers Kunstmuseum

06.1 organisation

Indenfor det sidste årstid er der med det selvfølgeliges styrke og med megen fornuft introduceret en ny begrebsdannelse i dansk museumsvæsen. Det drejer sig om det, der er blevet kaldt puljesamarbejde eller bedre samarbejdskredse. Enkelt forklaret drejer det sig om et fagligt samarbejde mellem museer med fælles eller tilgrænsende virkeområder. Det er et tankesæt, der er udsprunget af en gruppe kulturhistoriske museers arbejdssituation og første gang konkret formuleret ved et møde i Grenå i april 1983 mellem repræsentanter fra en række museer med virkefelt indenfor fiskeri. Man skitserede her et på mange måder originalt og nødvendigt redskab i museernes forskning og formidling af relativt afgrænsede emneområder. På et arbejdsmøde om museernes indsamling og dokumentation fra nyere tids kulturhistorie, afholdt godt 14 dage senere på Kystgården ved Nyborg, blev idéen taget op og konfirmeret i forbindelse med tanken om at oprette et fællesregister. Der var et klart ønske om at skabe flere samarbejdskredse efter fiskerigruppens model, og der nedsattes en initiativgruppe, der bl.a. skulle deltage i udviklingen af nye idéer. Det kunne se ud som om man var ramlet ind i en type af samarbejde, der kunne blive den vitale krumtap, hvorom specielt det etnologiske museumsarbejde kunne samles, for på DKM's faglige orienteringsmøde i november blev nyere tids kulturhistorie på det nærmeste dækket ind ved oprettelsen af en håndfuld nye samarbejdsgrupper, bl.a. en gruppe for boligkultur, en gruppe for landbrug og endelig en gruppe for industri og håndværk.

Det har fra starten været et klart formuleret ønske, at samarbejdskredsen kunne udgøre et redskab, der dels kunne koordinere de deltagende museers arbejdsplaner, d.v.s. kunne løse virkeområdeproblemer mellem lokal- og specialmuseer og specialmuseer indbyrdes og dels kunne være stimulerende for en faglig fornyelse, d.v.s. virke stimulerende på arbejdet med at forbedre museernes virksomhed. For at citere fiskerigruppens tanker om samarbejdskredse mere direkte: »Ordningen vil kunne forebygge overlapninger og unødigt dobbeltarbejde, men også give anledning til samarbejde om fællesopgaver. – Det vil blive muligt at få overblik over, hvad der løbende foregår og er foregået af undersøgelser på samarbejdskredsens arbejdsfelt. – Der vil være skabt et fagligt kollegialt forum, som kan motivere og styrke en målrettet indsamlings-, undersøgelses- og dokumentationsvirksomhed.

Den mere effektive udnyttelse af de midler, som samlet investeres i musealt samarbejde indenfor feltet vil ikke være et resultat af central virkeområde-koordinering – og -opdeling, men af en forskningsstyrelse i hænderne på museerne selv.«

Dette nye fænomen i dansk museumsvæsen hænger nøje sammen med den diskussion om museernes virkeområder, der på nævnets foranledning blev intensiveret for nogen tid siden, og man kunne utvivlsomt hævde, at substansen i den nye idé om samarbejde ikke på nogen måde er ny, men derimod nøje sammenhængende med de tanker om museernes samarbejde, der er nedfældet øverst i museumsloven. Nyheden og originaliteten ligger i det forhold, at der nu er skabt en formel for samarbejdets ædleste del: styrkelsen af det faglige arbejde. Det har været savnet. Den museumsstruktur, der er dannet efter 1976-loven, er bygget op omkring et lokalt/regionalt samarbejde med en tilsvarende lokal/regional planlægning, hvad der ifølge sagens natur ikke altid opleves som tilstrækkeligt dækkende for specialmuseerne og for en stor del af kunstmuseerne. Samarbejdskredsens meningsfulde og selvfølgelige karakter vil automatisk motivere en tilsvarende meningsfuld planlægning. Dermed ligger det lige for, at samarbejdskredse ikke blot er et anliggende for nyere tids kulturhistorie. Modellen findes og kan med stor selvfølgelighed bruges af alle kategorier af museer. Selv kunstmuseernes veltrimmede agre kan gøres frugtbare, når man slæber i flok. Det enmandsdrevne lokalmuseum kan finde en meningsfuld plads i gruppen ligesom det store centrale statslige museum. Ingen kan forvente, at statens centrale museer skal kunne beherske endsige angive udviklingen for alle sider af det faglige arbejde, der udføres i museernes virksomhed, men sammen med specialmuseerne kunne de indgå som støtter og koordinatorer i samarbejdskredsens faglige udviklingsarbejde.

Det er ubestridt en styrke at samarbejdskredsene, således som modellen er formuleret og diskuteret, i sin karakter er decentral og generelt kun bundet af det enkelte museums interesse i sagen. Det giver ordningen en udstrakt fleksibilitet og det giver mulighed for forskellige grader af specialisering, fra den permanente interesseklub til f.eks. 2 museers løsning af et enkelt projekt.

Det ligger dog i sagens natur, at samarbejdets deltagere omvendt indgår med et mål af forpligtende binding til gruppen, en binding, hvis omfang og varighed det enkelte museum selv kan styre i udformningen af den fælles arbejdsplan. Tilsvarende må samarbejdskredsen forpligtes til at udarbejde arbejdsplaner, der kan indgå i det landsdækkende koordinerende planarbejde og således selv angive målsætning, arbejdsteori, eventuel formidlingsform, økonomiske vilkår, organisationsform, herunder ansvarsfordeling, eventuel fordeling af indsamlet materiale og iøvrigt forhold til ikke-museale institutioner.

Statens Museumsnævn har på sit møde den 15. februar 1984 drøftet og tilsluttet sig Villads Villadsens redegørelse om samarbejdskredse.

Nævnet modtager gerne meddelelse om, hvilke opgaver de enkelte samarbejdskredse ønsker at engagere sig i – bedst i form af en kort arbejdsplan. Nævnet vil gerne orienteres om, hvilke museer der deltager, og i det hele følge samarbejdskredsenes virksomhed. Enklest vil dette kunne gøres gennem møderefferater og eventuelt dagsordener, hvorfor det skal foreslås at sådanne fast tilsendes Nævnet. Det skal iøvrigt bemærkes, at der i et vist omfang vil kunne ydes støtte af museumslovens rådighedssum til fællesopgaver.

05 Periodica . Årbøger
06.6 Ringkøbing

Fram

Palle Friis, Vendsyssel historiske Museum, Hjørring

Museumsrådet for Ringkøbing Amt har i dette forår udsendt sin anden årgang af årbogen »Fram«. (Fra Ringkøbing Amts Museer).

Årbogsredaktøren, Benny Boysen, forpligter i forordet museerne til at udnytte deres »bevidsthedsudvidende muligheder – i en tid, hvor åndelig fattigdom kan indføres ad elektronisk vej«. Det er mit indtryk, at årbogens bidragydere på udmærket vis lever op til denne forpligtelse.

Årbogen både indledes og afsluttes med museumshistorie. Den første artikel beretter om tilblivelsen og udbygningen af amtets museer, med hovedvægten lagt på det jubilerende museum i Ringkøbing, og i de sidste artikler fortæller museerne selv om deres virksomhed i det forløbne år.

Ind mellem disse artikler rummer årbogen 10 forskellige bidrag, der tidsmæssigt strækker sig fra bronzealder til nutid og emnemæssigt spænder over museernes virksomhed med både indsamling, bevaring og formidling. Denne spredning er formentlig redaktionelt bevidst for at give læserne et indtryk af, hvor omfattende en emnekreds det er, museerne arbejder med, og man bestyrkes i troen på en redaktionel styring, fordi alle artikler er disponeret og skrevet, så de både er let tilgængelige og interessante for den læge læser. Museerne i Ringkøbing amt er alle museumsfagligt professionaliserede, men alligevel er de sig deres folkelige baggrund bevidst, hvilket er i glædelig modstrid med mange bekymrede varsler i de seneste årtier.

Årbogen er fremstillet med et sideformat på 15x21 cm og et tospaltet tryk med 36 enheder pr. linie, hvilket gør bogen let at læse og giver mulighed for smukke opslag med både små og store billeder.

Billederne kan iøvrigt give anledning til et lille hjertesuk over, hvor ekstremt dårlige vi var til at fotografere i trediverne, hvor fotograferingens kunst nåede ud over de professionelles rækker. Takket være bedre apparatur, synes amatørbillederne idag gennemgående at være langt bedre, men prøver man at oversætte et nutidigt farvepapirbillede til en sort/hvid illustration, bliver resultatet sjældent bedre end det, trediverne boxkamera kunne præstere.

Til slut – med risiko for at blive hvirvlet ind i den igangværende debat om museernes privatisering – skal jeg udtrykke min glæde over, at årbogen klarer sin fremstillingsøkonomi uden at skulle bruge et stort antal sider til reklamer for slagterivarer, barnevogne eller forsikringer – til undren og irritation for vore efterkommere.

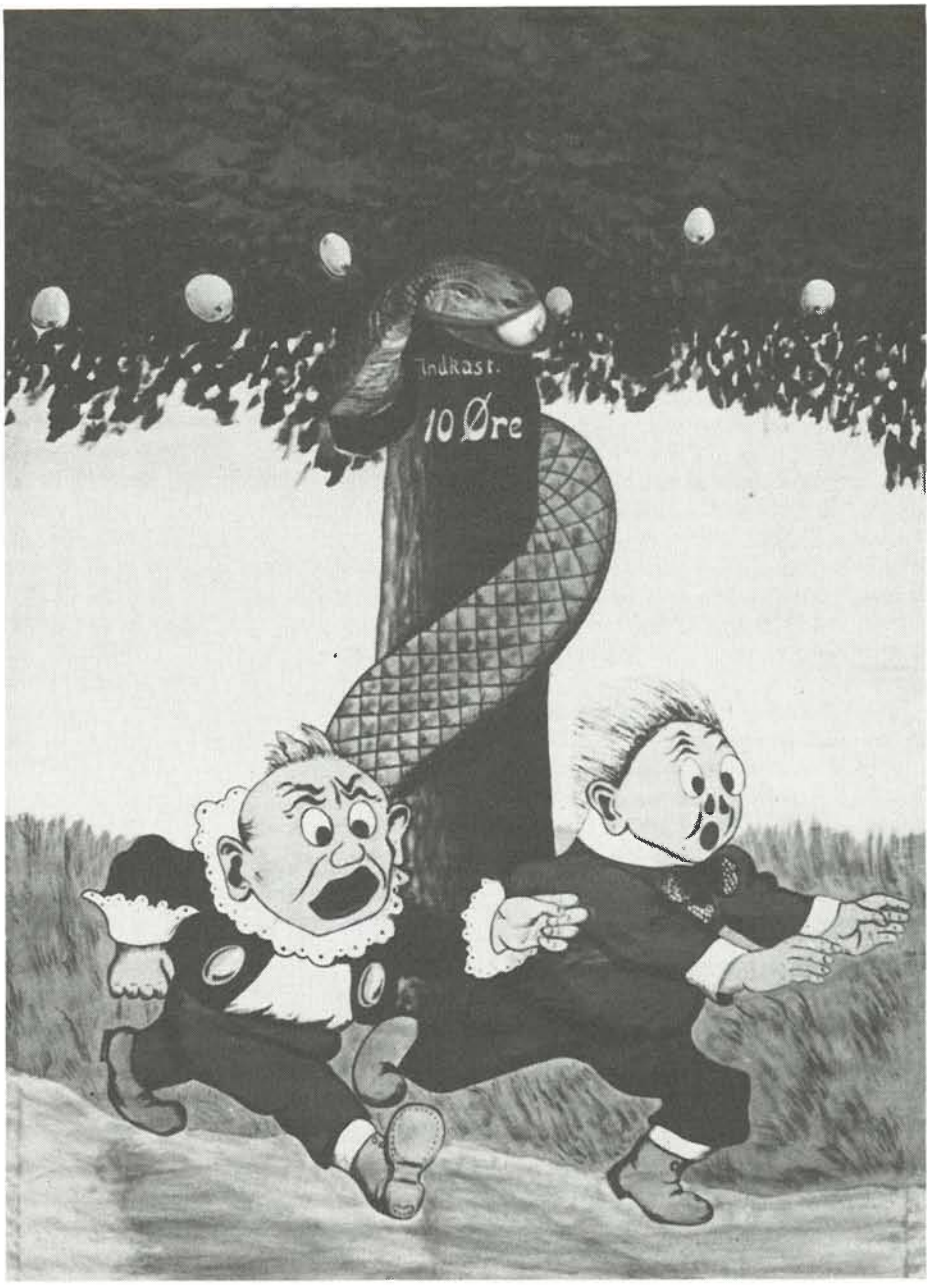

Denne »automat« var ibrug i 1912 ved en bazar i Ringkøbing til fordel for museets byggefond. Efter sigende er der i Ringkøbing politiske overvejelser om at lade museet tage automaten i brug igen som led i privatisering af museets drift. Foto: P. Allen.

Forsidebillede: »Et maleri til Farah Diba«, Bruun Rasmussens auktioner. Foto: Waclaw Charewicz, Nordisk Pressefoto.

Til fælles bedste

33.8 Skatter
06.1 Administration

Jens Ole Lefevre, Skive Museum

Den 14. februar 1984 skrev jeg nedenstående brev til ministeren for skatter og afgifter:

Kære skatteminister Isi Foighel

Det var med glæde jeg for nogen tid siden så meddelelsen om, at man nu fra skatte- og afgiftsministeriets side vil fremsætte forslag om en delvis momsfritagelse for bl.a. museernes køb af kunst- og kulturhistoriske genstande på auktioner.

Det er en sag, som har ligget museerne på sinde i mange år og som nu, med den stigende udenlandske interesse for at erhverve (eller måske rettere: investere i) vor kulturarv, ikke er ganske betydningsløs.

Vi har ofte fået at vide, at det ikke var Deres ministeriums opgave at drive kulturpolitik og at løsningen på det af museerne skitserede problem var at søge i kulturministeriet.

Nu har man tilsyneladende alligevel valgt at »lade den ene hånd se, hvad den anden gør« ved som argumentation for den foreslåede ændring til merværdiafgiftsloven §7 at angive, at den har til formål at ligestille indenlandske med udenlandske købere og således bl.a. skulle kunne medvirke til, at færre kunst- og kulturhistoriske genstande forlader landet.

Når jeg trods alt dette ikke er uden bekymring for fremtiden, skyldes det, at det ædelt tænkte alt for ofte i dette land har lokket til uædel dåd, og det fremsatte forslag indbyder næsten til opfindsomme, men utilsigtede, forsøg på moms-fritagelse ved en lang række handler. Antallet af strømænd vil givetvis vokse kolossalt, ligesom det også må give toldvæsenet adskilligt ekstra arbejde at kontrollere, at »fårene er blevet skilt fra bukkene« på rette vis ved de tusinder af auktionshandeler landet over. Så ud over at give staten et tab i indtægter på 12 millioner kroner, vil det vel også betyde en merudgift til administration af tabet. Dette forekommer lidet rimeligt og kan i sidste ende måske føre til, at man helt opgiver at løse problemet.

De statsstøttede museers indsamling af kulturlevn, i dette ords bredeste betydning, sker dels ved modtagelsen af donationer (for de kulturhistoriske museers vedkommende drejer det sig om 80-90 %), dels ved erhvervelser gennem køb. En fuldstændig fritagelse for moms i forbindelse med museernes køb på auktion skønnes at ville give staten et årligt tab på ca. 500.000 kr. Hvis man i stedet for det foreslåede gav museerne ret til, for eksempel een gang årligt, ved fremsendelse af attesterede, betalte og revisorpåtegnede bilag til det lokale toldkammer, at få refunderet den erlagte moms for indkøb til de faste samlinger (både på salær og budsum), ville man på en langt enklere måde kunne hjælpe til en løsning.

En forbrugsafgift, som momsen jo er, på indkøb til de faste samlinger er for så vidt også absurd, i og med tingene ved erhvervelsen til museerne netop tages ud af forbrug. *Der handles ikke med museumsgenstande i Danmark.* Staten på sin side kunne, hvis det var ønskeligt, til gengæld optage de statsstøttede museers erhvervelser i den årlige tilvækst på nationalformuen.

Med venlig hilsen
etcetera

Det skal da ikke skjules, at jeg den følgende uges tid spændt kiggede i brevbunken om der skulle være en konvolut med skatteministeriets kronede navnetræk på. Men ugerne gik, og jeg slog mig til tåls: Ministeren har jo angiveligvis andet og vigtigere at tage sig til. Så minsandten om der ikke en dag i Lovtidende står at læse, at folketinget ved 3. behandling den 3. april 1984 blandt meget andet har vedtaget, at der i loven om almindelig omsætningsafgift efter §39a skal indsættes en ny paragraf med følgende ordlyd:

»§39b. Ministeren for skatter og afgifter fastsætter bestemmelser, hvorefter der kan ydes statslige og statsstøttede museer tilbagebetaling af den afgift, som er betalt ved køb på auktion af genstande til indlemmelse i museernes samlinger.«

Se det er jo da lige så godt som et direkte svar på mit brev, – ja, ret beset bedre. Hellere handling end mange ord! (Jeg kunne nu stadigvæk alligevel godt tænke mig, at få at vide om mit brev var medvirkende til at loven blev ændret, for der er da adskilligt andet, også i andre ministerier, jeg godt kunne tænke mig foreslå et og andet om).

Bruun Rasmussens auktioner. Foto: Jørgen Jessen, Nordisk Pressefoto.

Meddelelser fra Danmarks museer

Nr. 27, Juni 1984

PERMANENTE UDSTILLINGER

Djurslands Museum, Grenå
Den 20. juni åbner museet en møntudstilling – indeholder bl.a. eksempler fra de store Kirial- og Ballefund.

Dansk Fiskerimuseum, Grenå
Den 20. juni åbner museet en ny sektion af sine permanente udstillinger »Ålefiskeri i Danmark«.

Grindsted Museum
»Grindstedegnen i oldtid og middelalder«. I april åbnede museet en nyopstilling af samlingerne fra oldtid og middelalder. Udstillingen er opbygget i de nyindrettede lokaler på 1. sal i museets ældste bygning, lægeboligen fra 1843.
Udstillingens to rum svarer til en erhvervsøkologisk opdeling mellem jægersamfundet og bondesamfundet. Bortset fra denne hovedopdeling er udstillingen imidlertid ikke kronologisk men tematisk og omfatter oldtid og middelalder under eet. Det største rum, der omfatter hele perioden fra agerbrugets indførelse og til middelalderens slutning er opdelt i temaer, f.eks.: agerbruget, skoven-heden-mosen, landsbyen, redskaber og våben, kost, dragt, tro og begravelsesformer. I anledning af udstillingen har Nationalmuseet og Den antikvariske Samling i Ribe deponeret fund fra Grindstedegnen i museet.
Udstillingen er tilrettelagt af etnologen Anette Tonn-Petersen og illustreret med tegninger af Flemming Bau.
Den nyindrettede 1. sal indeholder desuden et studierum til brug bl.a. for skoleklasser. Her er også placeret et par montre fra den gamle udstilling med det traditionelle store opbud af kronologisk ordnede flintesager.

Frilandsmuseet ved Sorgenfri (Nationalmuseets 7. afd.)
Den 31. august 1984 gøres fattighuset Greve Hospital tilgængeligt for publikum – Greve Hospital er en stiftelse, der går tilbage til 1710. I den enlængede bindingsværksbygning, der stammer fra denne tid, er der syv boliger, hvoraf den ene indrettes som en udstilling, der fortæller om husets og fattigvæsenets historie. De øvrige seks boliger indrettes efter interiørprincippet og svarende til forholdene ved forskellige tidspunkter af husets lange historie. Greve Hospital vil således på Frilandsmuseet komme til at give et længdesnit i dansk socialhistorie fra begyndelsen af 1700-årene og frem til museets overtagelse af bygningen i 1976.

Statens Museum for Kunst, København
På grund af guldalderudstillingerne til efteråret i London og Paris er der allerede nu sket en del omhængninger i guldaldersalene.

Næstved Museum
Museets samling af Næstved-sølv fra perioden ca. 1600-ca. 1850 er nyopsat i Boderne.
Pottemagerfundet fra Farvergade (kendt som »Laurits Pottemager-fundet«) er nyopsat i Boderne. Fundet er opdelt i en fliseproduktion med tin- og blyglasur fra o. 1575 og en kakkelproduktion med blyglasur fra o. 1600. Desuden omfatter fundet almindeligt husholdnings- og byggeaffald.

Den antikvariske Samling, Ribe
Samlingens ejendom – Hans Tavsens Hus ved Domkirkepladsen – er p.t. underkastet en gennemgribende restaurering forud for indretningen af to nye permanente udstillinger.
Samlingens aktiviteter har i de seneste år især været præget af to omfattende projekter: Udgravningen af vikingetidens Ribe og undersøgelsen af Ribe-egnens bebyggelseshistorie. Herved er fremkommet væsentlige, nye resultater af lokal og national betydning, og det er Samlingens ønske at kunne formidle disse til så bredt et publikum som muligt. Samlingen har derfor udarbejdet planer for to nye permanente udstillinger i Hans Tavsens Hus.
I stueetagen opbygges en udstilling om Ribeegnens bebyggelseshistorie fra istid til idag. Udstillingen vil kunne indgå som led i skolernes historieundervisning, hvor netop lokalhistorien er stærkt placeret, og vil også give tilrejsende en chance for at få indblik i forholdet mellem bebyggelsen og naturen på denne særprægede egn.
På 1.-salen vil man fremover kunne se en udstilling om Ribe i vikingetiden. Udstillingens udgangspunkt er her de omfattende udgravninger, der blev foretaget i 1970'erne nord og syd for Ribe Kunstmuseum, hvor der fremkom mere end 60.000 genstande fra vikingetiden. Det store fundmateriale giver talrige vidnesbyrd om handel med udlandet og om forskellige håndværk, bl.a. smed, broncestøber, skomager, ravsliber, kammager og glasperlemager og afspejler tydeligt levn efter en bebyggelse med handel og håndværk som hovederhverv – en bebyggelse som kan føres tilbage til 700-årene. Udstillingen skal levendegøre livet i Nordens ældste by ved hjælp af de mangeartede fund.
Udstillingen om Ribeegnens bebyggelseshistorie forventes åbnet for publikum medio november 1984, mens udstillingen om Ribe i vikingetiden først kan påregnes etableret i løbet af 1985.

Langelands Museum, Rudkøbing
I løbet af juni måned åbnes en ny afdeling med en permanent fiskeri- og søfartsudstilling ved særudstillingslokalerne Østergade 25.
Det har længe været et ønske at kunne vise noget om et af de væsentlige erhverv gennem tiden. I udstillingen vises et par joller og en pram samt forskellige fiskeriredskaber. Endvidere er det tanken, at der skal vises lysbilleder i udstillingen.

Skive Museums Kunstafdeling
Den faste samling nyophængt i maj 1984.

Svendborg og Omegns Museum
Den 5. juni 1984 åbnes officielt de nye permanente udstillinger i Søfartssamlingerne. Udstillingerne omhandler den sydfynske søfart fra hedenold og op til vor tid med hovedvægten lagt på sejlskibenes storhedstid. I udstillingerne tages endvidere en række temaer op. Træskibsindustrien har fået sin særlige afdeling, ligesom den sociale side af søfartslivet (livet ombord, livet derhjemme, de efterladte – sømandskoner og sømandsenker) bliver behandlet tillige med mange andre temaer.

Søllerød Museum – Gl. Holtegaard
Medio april åbnede Søllerød Museum en ny afdeling i en sidelænge til landstedet Gl. Holtegaard med en permanent specialudstilling: »Vedbækfundene – et jægerfolk for 7000 år siden«. Udstillingen, der er tilrettelagt af arkitekt Inger Sorgenfrei, fortæller, på grundlag af de sidste 10 års tværfaglige undersøgelser i Vedbæk, om livet i et typisk østdansk kystområde i jægerstenalderens sidste årtusinder (ca. 5.500-4.000 f.Kr.).
Ved hjælp af en række panoramaer føres man på en vandring gennem de landskabstyper, som Vedbæk-jægerne færdedes i. Fra højskoven, gennem mosen kommer man til fjorden og Øresund. Undervejs opleves årstidernes og døgnets skiften, og man ser, hvordan jæger- og fiskersamfundet udnyttede ressourcerne meget varieret. I nærheden af bopladsen ved kysten vises 3 af de okkersmykkede grave, som man fandt på Bøgebakken i Vedbæk i 1975.
I et særligt udstillingsrum vises, hvordan arkæologerne arbejder i marken, og hvordan resultaterne af udgravningerne bearbejdes, fortolkes og konserveres.

Museet for Thy og Vester Hanherred, Thisted
Museet har nu afsluttet første etape af sin nyopstilling. I museumsbygningens underetage er etableret en udstilling af thylandsk bondekultur, omfattende tekstilproduktion og dragtmode samt en række interiøropstillinger fra perioden 1700-1940 til illustration af boligens funktion og forandring i Thy. Næste etape af ombygningen gennemføres i vinteren 1984-85.

Varde Museum, Blåvand Museum
Den 29. maj kunne man indvie museets nye udstillinger forestået af mag.art. Marianne Zenius. Udstillingerne skildrer ved hjælp af genstande, fotos, kort m.v. egnens specielle natur og kulturhistorie som f.eks. landbrug-fiskeri, redningsvæsen, Blåvand radio og fyr, klitplantager m.v.

Værløse Museum
Museets nye udstillingsbygning – det gamle landarbejderhus er taget i brug.
Huset er på 9 fag, hvoraf de 6 er indrettet som et landarbejderhjem fra ca. 1850. I de resterende 3 fag er bl.a. udstillet ældre brandslukningsudstyr, samt nogle af de fund, der blev gjort under husets nedrivning.

SÆRUDSTILLINGER

Esbjerg Museum
»Rav«. Udstilling der viser ravets geologi og kulturhistorie. Der er i udstillingen lagt vægt på at vise hvorledes materialet har været anvendt fra oldtid til nutid. Til 1.10.1984.

Fredericia Museum
»Fra stabelstad til storkommune«.
Fredericias udvikling skildret gennem kort og billeder m.v. 15.6. til 19.8.1984.

Bangsbo-museet, Frederikshavn
Glas i 200 år. Udstiling af privat glassamling. Til udstillingen er udarbejdet fyldigt katalog. 27.4.-11.6.1984.
Havn og skib, Flag og kompas. Udstilling af SAS's berømte samling af søkort m.v. 22.6.-19.8.1984.

Djursland Museum, Grenå
Udstilling fremstillet af 4 djurslandske pottemagere om deres egne levevilkår i dagens Danmark. 22.6.-15.8.1984.

Grindsted Museum
»Gammel dansk strikketradition« – Ann Møller Nielsens samling. 15.6.-15.8.1984.
Vorbasse Museum: »De sorte potter« – en udstilling om potter, pottepiger og pottekoner i Vestjylland. I juli arbejder jydepottekone Agnes Nielsen i udstillingen. 9.6.-året ud.

Vestfyns Hjemstavnsgård, Gummerup
»Bi lidt« – en udstilling om bier og biavl. Udstillingen rummer bl.a. et observationsstade, som gør det muligt at iagttage biernes arbejde i stadet, bag glas. I haven er desuden opstillet 2 stader med garanteret rolige bifamilier. Arr.: Vestfyns Biavlerforening og Vestfyns Hjemstavnsforening. 18.5.-5.8.1984.
»Fotomontage i Glamsbjerg 1884-1984«. En fotomontage lavet i forbindelse med en emneuge på Glamsbjergskolen. Anledningen var Glamsbjerg by's og Assens-Tommerup-banens 100 års jubilæum. Et andet emne var »Barn før 1930«. Vises sammen med ovennævnte 13.8.-31.10.1984.

Haderslev Museum
»Leddet er af lave«. Sønderjysk forsvar gennem 2.000 år. 29.6.-30.9.1984.

Helsingør Kommunes Museer
I Karmeliterhuset i Hestemøllestræde er åbnet en udstilling »Handelslivet i Helsingør 1850-1982«. Den er lavet i forbindelse med projektet »De nye tider i Helsingør«. Udover et par mindre publikationer er der udarbejdet en særavis på 32 sider i tilknytning til udstillingen, som iøvrigt er opdelt mellem Karmeliterhuset og Flynderupgård Museet i Espergærde. Det er henholdsvis købstads- og landhandel, der behandles. Udstillingen varer til ca. medio 1985.
På Marienlyst Slot, Marienlyst Allé, åbner en udstilling af 16 danske kunsthåndværkeres arbejder. Udstillingen omfatter bogbind, fotografi, glas, grafisk design, guld og sølv, keramik, møbler og tekstil. 1.6.-31.8.1984.

Danmarks Tekniske Museum, Helsingør
»Fra trylletromler til filmapparater«. En udstilling der viser glimt fra filmteknikkens udvikling fra begyndelsen af 1700 tallet og op til 1935. Udstillingen er opbygget i samarbejde med Det danske Filmmuseum, hvis samling af filmapparater (435 numre) i februar 1984 blev overført til Danmarks tekniske Museum. 18.4.1984-året ud.
Samtidig med udstillingen »Fra trylletromler til filmapparater« er der i Teknisk Museum opbygget en række stande, der bl.a. viser et udsnit af de seneste gaver til museet, men som tillige fortæller lidt om, hvor stort et emneområde museet spænder over.

Herning Museum
»Lys, praas og lampe«. Udstilling om belysningens udvikling på heden i Midtjylland, først og fremmest ba-

seret på museets enestående samling af belysningselementer fra 1800-tallet. Til udstillingen har Teknisk Museum i Helsingør desuden udlånt flere virkelige gode ting vedr. belysninger med gas og elektricitet. Udstillingen består af over 300 numre. 1.4.1984-året ud.
»Tekstil og foto« i Ovenlyssalen. Væveren Anne Buhl udstiller vægtæpper vævet i den gamle beiderwandteknik, som hun er en af de meget få i Danmark der mestrer. Fotografen Peter Allen udstiller sort-hvide fotografier sammen med Anne Buhls meget farverige tæpper. 1.6.-1.8.84.
Fuglemotiver i tegning og akvarel. Maleren og tegneren Edvard Lysgaard udstiller. 1.9.-31.10.1984.

Blichermuseet på Herningsholm, Herning
»En efterårsdag på Jens Nielsens bondegård«. Kunstneren Inge Aagaard Faurtoft har i det sidste par år arbejdet koncentreret på denne nye perspektivæskeudstilling, som uddyber og efterfølger hendes første udstilling »Jens Nielsens bondegård«, der vises permanent på Herning Museum. Til udstillingen er udarbejdet diasserie med tekst. 3.7.-31.10.1984.

Frederiksborgmuseet, Hillerød
»Det Kongelige Teaters Kunstnere – Maleri og Skulptur«, særudstilling. 14.6.1984-året ud.

Nordsjællandsk Folkemuseum, Hillerød
»Nordsjælland-Bangladesh«. Udstilling i samarbejde med U-landsforeningen Svalerne og Folkekirkens Nødhjælp.
Udstillingen viser levevilkårene i landsbysamfundene (90 % af befolkningen) i nutidens Bangladesh sammenlignet med 1800-tallets selvforsynende bondesamfund i Danmark. Emnerne der behandles er: Befolkningen, landsbyen, bopladsen, boligen, landbrug, husholdning, religion, klædedragt, genbrug, håndværk, handel, transport, vand, u-landsprojekter og undervisning. – til 21.10.1984.

Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
Udstillingen »Fødsel og dåb« – året ud.
»Hjørring under besættelsen«. 4.5.-11.6.1984.
»Ur og urmager«. 15.6.-30.9.1984.

Museet for Holbæk og Omegn
Legetøj fra Holbæk Museums samlinger – suppleret med lån fra en privat samling. 6.7.-2.9.1984.
»Holbæk Socialdemokrati gennem 100 år«. Udstillingen arrangeres i samarbejde med Socialdemokratisk Forening i Holbæk. 7.9.-23.9.1984.
»Jens Nielsens Bondegård«. I samarbejde med Herning Museum. 26.9.-21.10.1984.

Holstebro Kunstmuseum
Knud Agger. Retrospektiv udstilling. 8.6.-8.7.1984.
Agnete Therkildsen. Collager. 14.7.-29.9.1984.
Ejler Bille. Udvidet ophængning. 14.7.-29.9.1984.

Louisiana, Humlebæk
Irlands Skatte. 24.3.-1.7.1984.
Skandinavisk Foto. 14.7.-2.9.1984.

Museet på Koldinghus
»Vista Alegre – Porcelæn fra Portugal«. Udstillingen er et led i en kulturudvekslingsaftale i forbindelse med Hendes Majestæt Dronningens officielle besøg i Portugal i juni måned. 14.7.-12.8.1984.

Kunstmuseet Trapholt, Kolding
Plakater af Thor Bøgelund. Præsentation af museets nyerhvervede samling. 1.6.-1.7.1984.
Knud Agger. Retrospektiv udstilling. 13.7.-2-9-1984.
Trapholt-Samlingen II. Udvalg af museets samling af keramik og tekstiler. 31.8.-30.9.1984.

Arbejdermuseet, København
»1950'erne – en udstilling om arbejderfamilien«. Udstillingen handler om arbejde og arbejderbevægelse, om hjemmeliv og fritidsliv. Og om hvordan samfundsforholdene skaber vilkårene for familielivet. I opbyggede boligmiljøer og arbejdspladser skildres 1950'erne som tiden mellem på den ene side krig og krise og på den anden side forventningen om velfærd. 1.5.1984-30.4.1985.

Det kongelige Bibliotek i Nikolaj, København.
Sovjetiske revolutionsplakater. Udstillingen som finder sted i Nikolaj Kunstcenter er tilrettelagt af Det kongelige Biblioteks Billedsamling med bistand fra Nikolaj Kunstcenter, Kunstindustrimuseet og Landsforeningen Danmark-Sovjetunionen. 25.5.-19.8.1984.

Ny Carlsberg Glyptotek, København
Stanislav Tuma fotoudstiling. 13.4.-
Vævninger og collager af Nulle Øigaard. 24.5.-31.8.1984.

Det danske Filmmuseum, København
Museets samling af apparater og effekter har i nogen tid ikke kunnet udstilles på grund af omfattende reparationer af Filmhusets tagetage og dermed også af museets udstillingsareal. Samlingen er overflyttet til deponering på Danmarks tekniske Museum i Helsingør, hvor man har åbnet en særudstilling med titlen »Fra trylletromler til filmapparater« (se dette). Når Filmmuseets sal igen er klar til brug, er det planen at lave en ny udstilling, som skal fokusere på et filmhistorisk og -æstetisk indhold frem for den tekniske side af sagen.

Kastrupgårdsamlingen, København
Udstilling af den svenske maler Evert Lundqvist, malerier, tegninger og grafik. 30.6.-12.8.1984.
Udstilling af Markan Christensens nyere skulpturer og grafik. 18.8.-17.10.1984.

Naitonalmuseet i Brede
»Drømmen om Amerika«. Sommerens udstilling i Brede fortæller om udvandringen til Amerika i slutningen af forrige århundrede og begyndelsen af dette. Om forholdene i Danmark, rejsen og tilværelsen i det nye land. – til 21.10.1984.

Nationalmuseet, København
»Fra en Bondes Museum«. En samling bygget op omkring gården Egelund på Fyn og Familien Rask, som ejede gården fra 1800 til 1980. Gårdejer Niels Kristian Rask (1890-1980) skænkede i 1979 den interessante samling til Nationalmuseet. – til 2.9.1984.

Nationalmuseet, København
Mariatavlen fra Boeslunde. Præsentation af den nyrestaurerede altertavle fra 1400-tallet. – til 16.9.1984.

Nationalmuseet, Etnografisk Samling, København
»Exophylia«. Syv kunstnere udstiller i Etnografisk Samling og prøver at trække nogle forbindelseslinjer mellem etnografien og kunsten. Et forsøg på at skabe et mod- eller samspil mellem museets genstande og den enkelte kunstners arbejde. Eric Andersen, Ursula Reuter Christiansen, Willie Flindt, Bergljótr. & Elmer, Niels Lomholt, Nina Steen Knudsen. 16.6.-2.9.1984.

Nationalmuseet, Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, København
Samlingen viser i sommermånederne en udstilling af nyerhvervelser. Heriblandt en ejendommelig ungarsk portrætmedaille af H.C. Andersen, udført af den fremragende ungarske medaillør Gábor Szábo, og Harald Salomons mindemedaille over Otto Mørkholm.

Statens Museum for Kunst, København
Udstilling af skitser og modeller til Bjørn Nørgaards »Menneskemuren« 15.6.-

Den kgl. kobberstiksamling, Statens Museum for Kunst, København
Richard Mortensen. Tegninger, gouacher, collager. 26.5.-21.10.1984.

Teatermuseet, København
»Bournonville og hans danserinder«. Museets materiale danner grundlaget for denne udstilling om bl.a. danserinderne Lucile Grahn, Augusta Nielsen, Juliette Price og de, der fulgte efter op til vore dage. Medio juni-

Thorvaldsens Museum, København
Årets store udstilling i museet »Thorvaldsens græske vaser« vil fortælle om græsk keramik. Om håndværk, handel og billedtydning blandt andet. Og naturligvis om Thorvaldsenperiodens ganske særlige forhold til vaserne. 1.9.-30.11.1984.
Miniudstilling »Antik erotisk kunst fra Thorvaldsens samlinger« – til 31.7.1984.
Miniudstilling »Thorvaldsens hjemkomst« tager sit udgangspunkt i Eckersbergs maleri af Thorvaldsens modtagelse på Københavns red 17. september 1839. 1.7.-1.11.1984.

Tøjhusmuseet, København
I forbindelse med det danske artilleris 300 års jubilæum har museet påtaget sig at lave en udstilling om landartilleriets udvikling og historie fra 1684 til idag. 3.8.1984-ca 1 år.

Universitetsbibliotekets 1. afdeling, København
Udstilling af bøger fra Det Hebraiske Universitets forlag, Magnes Press i Jerusalem. I samarbejde med Det kongelige Biblioteks Judaistiske afdeling. 22.5.-15.6.1984.

Limfjordsmuseet, Løgstør
Sommerudstilling »Sæl-Fjord-Menneske«. Juni, juli, august 1984.
»Limfjords-pennalhuset«. Udstilling i Provinsbanken i Løgstør om en af Limfjordens markante bådtyper. – til 1.8.1984.

Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Maribo
På museet: »Tin« og »Fortiden under Motorvejen«.
På Frilandsmuseet: Lollands Pløjning. 1.6.-30.9.1984.

Nexø Museum
»Redningsvæsen«, »Bornholmske Skibsbilleder« og Nexø-fotografen Johs. Hansen. 18.6.-8.9.1984.

Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
»Hvad er salt i grunden«. I samarbejde med Geologisk Museum udarbejder museet en vandreudstilling om salts geologi og anvendelse. 16.6.-30.9.1984.
Støberimuseet. Udstilling af støbejernsovne – helt fra 1600-tallet – samt produkter af støbejern, værktøj og fotos om støberiprocessen. 25.6.-31.8.1984.

Odsherreds Museum, Nykøbing Sjælland
Høve: Odsherreds Kunstsamlings Venner. Udstilling af foreningens erhvervelser 1981-84, samt udlån fra Vestsjællands Kunstmuseum, Sorø. 1.6.-31.8.1984.
Nykøbing Sj.: Kaffemøller fra 200 år. Hardy Petersens samling. 6.6.-31.8.1984.
Kaptajn Voms Teater. Dauckes marionetteater genopstillet og genoplevet på film. 1.7.-31.8.1984.
Legetøj fra Holbæk Museum. 10.9.-31.10.1984.

Næstved Museum
Museumsprojekt Næstved, præsentation. I Helligåndshuset. juni-juni 84.
Næstved Bygningsregistrant, præsentation. I Helligåndshuset. September 1984.
Skulptur fra Lolland-Falsters Kunstmuseum. Boderne. 7.6.-

Odder Museum
Poul Poulsens Flaskeskibe. 17.3.-2.9.1984.
Tørv – tørvemosernes udnyttelse i Hads herred gennem 100 år. 14.4.-6.8.1984.
Vand. Om menneskets brug og misbrug af vand. 25.5.-2.12.1984.
Gammel danske strikketradition. 8.9.-30.9.1984.

Kulturhistorisk Museum, Randers
Patchwork. Patchwork Fondens tirsdags- og onsdagspiger har til denne udstilling fremstillet 70 nye arbejder. Hver tirsdag, onsdag og torsdag i udstillingsperioden vil arbejdernes teknik blive demonstreret i et arbejdende værksted i museets forhal. 12.6.-12.8.1984.

Ribe Kunstmuseum
Udstilling af arbejder af Carl-Henning Pedersen. Der vil blive vist maleri, akvarel, grafik og skulptur. Udstillingen søger at belyse temaer i kunstnerens arbejde, som leder frem til de motiver, som kan ses i den igangværende udsmykning af Ribe domkirke. Udstillingen er kommet i stand ved udlån fra Carl-Henning Pedersen og Else Alfelts Museum i Herning. 16.6.-5.8.1984.

Roskilde Museum
»Museet i landskabet«. Titlen har dobbelt indhold: museet arbejder i landskabet, er med til at give området sin historie tilbage. Og: landskabets eget museum, hvor alle perioder har bidraget til landskabets udformning og udseende. Udstillingen understreger sammenhængen mellem museet og landskabet. 1.6.-21.10.1984.

Langelands Museum, Rudkøbing
»Til fods – til hest – til vogns«. Årets sommerudstilling fortæller om landtransporten i 1800-tallet. I udstillin-

gen vises forskellige vogntyper. Når udstillingen er slut arbejder vi videre med emnet, idet en del af materialet tænkes benyttet på herregården Skousgård, hvor der næste år åbner en permanent vognudstilling. 15.6.-24.8.84.
»Frem på det rullende hul«. Nationalmuseets cykeludstilling. I forbindelse hermed arrangerer handelsstandsforeningen forskellige cykelarrangementer for voksne og børn såvel i Rudkøbing som i det omgivende landskab. 30.8.-22.9.1984.
»Socialdemokratiet gennem 100 år«. Den lokale partiforening laver udstilling i anledning af 100 års jubilæet. 24.9.-5.10.1984.

Silkeborg Museum
Udstilling om de sidste års fund af danefæ i Midtjylland. Udstillingen koncentrerer sig om Skeldalfundet fra ældre broncealder, Vinding-fundene samt enkeltfund af danefæ. I forbindelse med udstillingen har Sportsgoods-Fonden (Adidas) ydet tilskud til, at museet har fået fremstillet en sølvkopi af en af de smukke ældre romertidsfibulaer, museet har udgravet ved Vinding. 17.4.-
Udstilling om købmandsbutikker i Silkeborg. I tilknytning hertil har museet opstillet en gammel købmandsbutik, hvorfra der forhandles gammeldags købmandsvarer. 21.5.-slutningen af skoleferien.

Skive Museum
Billedhuggeren Mogens Møller. 21.6.-august 1984.
3 afgangselever fra Kunsthåndværkerskolen i Kolding. 18.8.-2.-9.84.
Maleren Jörgen Brynjolf. 8.9.-23.9.1984.
Billedhuggeren Lene Rasmussen. 29.9.-21.10.1984.
(Den planlagte sommerudstilling »Rulle-trille-køre« må vente til næste år..

Skjern Museum
I halm fra vugge til grav. 15.4.-21.10.1984.

Sorø Amts Museum
»Kaffe, te og chokolade – fra Holbergs dage til nu«. Vandreudstilling fra Søllerød Museum med undertitlen tilpasset udstillingens anledning Holberg-festival i Sorø. 7.7.-29.7.1984.

Svendborg og Omegns Museum, Søfartssamlingerne i Troense
Skandinaviske Søkort tilhørende SAS. 24.5.-1.7-1984.
Udstilling om maritim filateli »Skibets historie belyst gennem frimærker« 5.6.-medio august 1984.
»Omkring Reuben Chapell«. Udstilling om den engelske skibsportrætmaler Reuben Chapell, der levede fra 1870 til 1940. Medio august-året ud.

Museet for Thy og Vester Hanherred, Thisted
»Folk og huse i Agger«. Udstilling i Den gamle skole i Agger, i samarbejde med Sydthy kommune. 1.7.-6.8.1984.
»Redningsvæsen og Kystsikring«. Udstilling i Redningshuset i Lyngby. I samarbejde med Sydthy kommune. 1.7.-6.8.1984.
Museets nyerhvervede hørsamling vises på Thisted gamle Rådhus. 23.6.-29.7.1984.

Blicheregnens Museum, Thorning
Udstillingen De tyske Kolonister (Kartoffeltyskerne). 1.5.-1-10.84.

Samsø Museum, Tranebjerg
»En nyttig krukke til at gemme ting i«. Om beholdere af alle arter fra hatteæsker og honningkrukker til genbrugte cigaretæsker. 1.5.-31.10.1984.

Try Museum
»P. Christensen, Try 1884-1969«. Hele sommeren.
»Gamle Glas«. Hele sommeren.
»Skomageren«. Hele sommeren.

Varde Museum
»Skål« – om drikkekar og -vaner gennem tiderne. Blåvandshuk Egnsmuseum Oksbøl i juni og juli og Blåbjerg Egnsmuseum, Nr. Nebel i august og september.

Vejle Kunstmuseum
Tysk grafik fra 15.-17. årh. i Vejle Kunstmuseums samlinger. 23.6.-9.9.1984.
Ejner Iversen. Retrospektiv udstilling. 15.9.-28.10.1984.

Viborg Stiftsmuseum
Udstilling af egnsdragter fra Nordvestjylland. 8.6.-1.8.1984.
Fotografiet i Viborg – en udstilling om fotografiets historie og fotograferne. 23.6.-26.8.1984.
Grafikudstilling af Aksel Jørgensen og hans elever. Arr.: Skovgaard Museet. ca. 1.9.-28.10.1984.

Sydsjællands Museum, Vordingborg
Udstillingen om museets arkæologiske arbejde »Fund og udgravninger« er på opfordring forlænget til og med 31.8.1984.

Aalborg historiske Museum
De skandinaviske Farvande. En søkortudstilling udlånt af SAS. 8.9.-28.9.1984.

Forhistorisk Museum, Moesgård, Århus
»Det gamle Japan«. Sommerens udstilling på Moesgård er en introduktion til Japans historie fra oldtiden til 2. Verdenskrig. Den skildrer, hvorledes Japan i perioder har modtaget kulturelle påvirkninger udefra, og hvorledes det nye efter en tid er blevet »japaniseret« og tilpasset de særlige japanske forhold, uden at de gamle traditioner af den grund er blevet forkastet. Udstillingen er hentet fra Nationalmuseets store Japanudstilling i Brede sommeren 1983.

Aarhus Kunstmuseum
Thomas Bang – conceptual art. 25.5.-24.6.1984.
Dekorativ kunst – arbejder af Arje Griegst. 25.5.-24.6.1984.
Rørbye ved Seraillets mur. 25.5.-1.7.1984.
To arkitekter – Finn Monies og Knud Peter Harboe. 25.5.-1-7.1984.
Niels Winkel. primo juli – medio august 1984.

Naturhistorisk Museum, Århus
Stuefugle – en miniudstilling af udstoppede og levende fugle i samarbejde med Fuglevennerne i Århus.

ANDRE AKTIVITETER

Esbjerg Museum
Som led i museets indsats på landskabsformidlingsområdet i 1984 har museet lavet et program med byvandringer i Esbjerg og kulturhistoriske cykel/vandreture på Esbjergegnen. I forbindelse hermed har museet fremstillet foldere med »kulturhistoriske cykelture« 1-3.

Fredericia Museum
Som led i Fredericia Festuge 1.9.-9.9. er der på museet planlagt forskellige aktiviteter: tobakshøst, milebrænding, karte-spinde-demonstration samt andre former for husflidsarbejder.

Djurslands Museum, Grenå
Folkedans hver lørdag. perioden 6.6.-11.8.
»Levende Museum« hver onsdag. Perioden 4.7.-22.8.

Vestfyns Hjemstavnsgård, Gummerup
I forbindelse med udstillingen »Bi lidt« afholdes åbent-hus-dag, hvor alle interesserede kan se på bier, smage nyslynget honning, mjød og nybagt honningkage og få sig en snak med biavlere om biavl. 5.6.1984.

Helsingør Kommunes Museer
Kammerkoncerter på Marienlyst Slot.
9.7.: Elisabeth Westenholz, klaver.
16.7.: Duo Grancino, violin og klaver.
23.7.: Ulrikke Høst-Madsen, cello.
30.7.: Eva Legene, blokfløjte og Karen Englund, cembalo.

Herning Museum
Herning og Omegns Folkedanserforening giver opvisning på græsset i frilandsmuseet. 12.8.1984.

Blichermuseet på Herningsholm, Herning
Sct. Hans bål på plænen mellem voldene. Gratis adgang til museet, underholdning med folkedans, gymnastik, fællessang og taler. Arr. af Højskoleforeningen. 23.6.1984.

Frederiksborgmuseet, Hillerød
Sommerkoncerter, arrangeret af slotsorganist Per Kynne Frandsen i Frederiksborg Slotskirke.
17.6.: Duo Antiqua e Moderne, London.
24.6.: Orgelkoncert – Guy Bovet, Schweiz.
1.7.: Kammerkoncert – Marianne Granvig (violin), Gunnar Kvaran (cello) og Finn Evald (cembalo og orgel).
8.7.: Orgelkoncert – Philip Swanton, Australien/Schweiz.
15.7.: Támas Zászkaliczky, Ungarn.
22.7.: Orgelkoncert.
25.7.: Korkoncert – Deltagere i Kor 72.
29.7.: Orgelkoncert – Vaclav Ovacik, Tjekkoslovakiet.
5.8.: Orgelkoncert – Marc Schäfer, Frankrig.
12.8.: Orgelkoncert – Colin Walsh, England.
19.8.: Orgelkoncert – Per Kynne Frandsen.
26.8.: Orgelkoncert – Gaston Litaize, Frankrig.
29.8.: Korkoncert – Cantori de Assisi, Italien.

Holstebro Kunstmuseum
Film om kunst. Fredage i juli måned (6., 13,. 20., 27.,).
Børn går op opdagelse i museet. Onsdage i juli måned (4., 11., 18., 25.,).

Thorvaldsens Museum, København
Søndagsomvisninger: Hver søndag hele året på dansk, juni-august desuden på tysk og på engelsk.

Tøjhusmuseet, København
I tilknytning til artillerijubilæet er museet endvidere inddraget i en række aktiviteter:
1., 4. og 5. august afholdes eksercits med gamle forladekanoner fra 3-års krigen med mandskab i historiske uniformer i Kastellet.
1.9. foretages historisk skarpskydning med forladekanoner af system 1834 i Jægerspris-skydeterræn.

Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
Folkedans. Morsø Folkedansere optræder på plænen foran museet. 6.7., 20.7. og 3.8.
Ekskursioner til historiske steder på Mors. Datoerne endnu ikke fastlagt.

Skjern Museum
Lokal-TV. I foråret 1984 har museet haft et fast program i det nystartede lokal-TV – TV-Skjern. Museumsinspektør Kim Clausen har i små indslag på 5-8 minutters varighed fortalt om udvalgte vandmøller fra egnen. Udsendelserne har været baseret på dias – der er blevet overført til video.

Svendborg og Omegns Museum
Også i Svendborg er der udvandrerår. Den 26.7. til 5.8. opfører Svendborg Fritidsteater i samarbejde med SOM på Viebæltegårds friluftsscene: Forestillingen »Syv brude til syv brødre«.
Det bliver totalteater i ordets rette forstand. Publikum er placeret midt i præriebyen og hver aften er der liv på såvel scene som i museets øvrige gårde. Inden selve forestillingen vil man opleve bankrøveri, saloon-underholdning, gunfight til hest o.m.a.
Stykket er bearbejdet af Marianne Kjær, der også står for instruktionen. Der er 60 medvirkende på scenen og bagved.
Museet følger forestillingen op med en lille udstilling om udvandringen fra det sydfynske bl.a. med bistand fra Landsarkivet for Fyn med arkivar Poul Thestrup.
Landskabsformidling:
Vandring i Troense by v. museumsinspektør Morten Hahn-Pedersen 28.6., 13.7. og 4.8.
Tur til fortidsminderne m.v. i Gammel Hestehauge. v. museumsinspektør Per O. Thomsen. 2.7., 16.7. og 30.7.
Byvandring i det gamle Svendborg, v. museumsinspektør Henrik M. Jansen, 29.6., 12.7., 1.8.
Desuden omvisninger på museets arkæologiske undersøgelser, mandag til fredag kl. 14 i sommerperioden.

Try Museum
Demonstration af arbejdsprocesser 24.6.-5.8.: mandag væves, tirsdag smedes, onsdag arbejder skomageren, torsdag stoftryk, fredag kartes og spindes uld, lørdag maler Dorf Vindmølle korn, hvis der er vind. Søndage forskelligt.

Viborg Stiftsmuseum
Naturvejledning:
27.6. og 15.8.: »Landskab og bebyggelse i Hvolris.
11.7.: »Det istidsformede landskab«, Hald området.
8.8.: »Landskabet i byen« – Viborg.

25.8.: Honningmarked på Hjultorvet i Viborg – honning, voks og andre biprodukter.

UDLÅN

Frederiksborgmuseet, Hillerød
Landskrona Museum har til en udstilling om øen Hven i tiden 21.5.-11.9.1984 lånt følgende malerier og tegninger omhandlende Tycho Brahes liv og gerning på øen: Heinrich Hansen, Stjerneborg på Hven, samme Uranienborg på Hven. F.C. Lund Portræt af Tycho Brahe, samme – tegning af Tycho Brahe. Carl Blochs træsnit: Jacob VI af Scotland besøger Tycho Brahe på Uranienborg, C.W. Eckersbergs radering af Christian IVs besøg hos Tycho Brahe 1592 samt Christian Rosenbergs tegning af Christian IVs besøg hos Tycho Brahe.
Til en udstilling om maleren Sigurd Swane på »Sophienholm« i Lyngby 26.5.-19.8.1984 er udlånt tre portrætter forestillende forfatteren Harald Kidde, 1909; politikeren C.Th. Zahle, 1937; og forfatteren Martin A. Hansen, 1945.
Købstadsmuseet »Den gamle By« i Århus har til udstillingen »Urmageren og hans kunst« 8.6.-8.7.1984 i anledning af »Det danske Urmuseum«s 50 års jubilæum lånt følgende ure: inv.nr. B 336, B 2396, B 2716 og B 3158.
Kreis- und Stadtmuseum Schwedenspeicher-Museum Stade i Vesttyskland har til udstillingen »Die Schweden in Stade in Krige und Frieden – Der Dreissigjährige Krieg und die Folgezeit (1618-1712)« i tiden 22.6.-9.9.1984 lånt portrættet af fyrstbiskop i Münster, Christoph Bernhard von Galen.

UNDERVISNINGSMATERIALER

Museet på Koldinghus
Der er blevet udarbejdet lærermateriale om Koldinghus. Det omfatter 22 ark, og det indeholder en gennemgang af bygningshistorien samt særlige afsnit om de emner, der traditionelt optager de elever, der besøger slottet (tårne, fangekælder, vandforsyning, hygiejne, brande, krige). Materialet sælges fra museet for 10 kr. (+ evt. porto).

Næstved Museum
Svend C. Dahl: Kirken i middelalderen, 2. oplag. Næstved Museum 1984.

VANDREUDSTILLINGER

Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Maribo
De gamle, omsorgen for de ældre gennem tiderne. Oplysninger om udstillingen m.m. Ove H. Nielsen, Lolland-Falsters Stiftsmuseum.

PUBLIKATIONER

Bangsbo-museet, Frederikshavn
Gæsten, kusken og tjenestepigen. Beretninger om livet på Bangsbo ved århundredeskiftet.
Vragregister for Nordjylland.
Bangsbo Hovedgårds Fæstebønder (undervisningsmateriale udarbejdet af B. Holdt Madsen).
Ellinggård skifteprotokol 1775-1815.
Lerbæk skifteprotokol 1726-1771.
Knivholt skifteprotokol 1736-1818.
Bangsbomuseets Årbog 1983 (årsberetning + David Lütken: Originaler og andet godtfolk).
Verner Jensen: Handelsdynastier i Fladstrand.
Knud Skeltved: Glas i 200 år (udstillingskatalog).

Helsingør Kommunes Museer
I tilknytning til særudstillingen »Handelslivet i Helsingør 1850-1982« er der udsendt en særbog på 64 sider over emnet. Det er et særtryk af Kenno Pedersens artikel i årbogen for 1983.
Medio maj udsendtes årbog 1983, som udover en artikel om handelslivet omfatter fem levnedsskildringer samt en artikel over resultaterne af udgravningerne i Helsingør by i 1983. Årbogen er på 156 sider.

Stenstrup Museum, Højby
Museet har udgivet et skrift »Livsformer og levevilkår i landsognet«. Det første nummer indeholder et sammendrag af en 70 sider håndskreven beretning om livsform og levevilkår fra en 90 årig gårdmandssøn i Højby sogn, Sjælland. Skriftet er midlertidigt trykt i 25 eksemplarer af hensyn til forfatteren. Fremover vil skriftet udkomme, når museet har nyt fra sine undersøgelser.

Værket Danmarks Kirker, København
I 1983 har det redaktionelle arbejde været fordelt på København by og tre amter:
København by: (Birgitte Bøggild Johannsen). Hefte 23-24 samt 25 er udsendt til boghandlen. Hefte 23-24 (s. 1-176) beskriver de forsvundne kirker på Københavns slot og det første Christiansborg. Hefte 25 (s. 177-300) beskriver den nuværende slotskirke, som stammer fra det andet Christiansborg. Gennemgangen af arkivalier vedrørende Frederikskirke (Marmorkirken) er fortsat og påbegyndt for de forsvundne middelalderlige og eftermiddelalderlige kirkers og kapellers vedkommende. Holbæk amt (Marie-Louise Jørgensen og Hugo Johannsen). Hefterne 8, 9 og 10 er udsendt til boghandlen. Hefte 8 er omtalt i årsberetningen for 1982, og hefte 9 (s. 773-892) beskriver kirkerne i Mørkøv, Skamstrup, Frydendal og Orø. Hefte 10 (s. 893-980) indleder beskrivelsen af Løve herred med kirkerne i Sæby, Buerup, Hallenslev og Reerslev. Århus amt (Vibeke Michelsen samt under Kjeld de Fine Lichts orlov Niels Jørgen Poulsen). Hefter 23 og 24 er udsendt til boghandlen. Hefte 23 (s. 2009-2124) beskriver kirkerne i Harlev, Framlev, Storring, Stjær og S. Galten. Hefte 24 (s. 2125-2216) beskriver kirkerne i Viby, Ormslev, Kolt og Holme. Gennemgangen af arkivalier vedrørende kirker i Gl. Skanderborg amt, som nu er overflyttet til Vejle amtskommune, er fortsat.
Ribe Amt (Elna Møller og Ebbe Nyborg). Hefte 7.8 (s. 521-680) er udsendt til boghandlen. Heftet, som danner afslutning på Ribe amts første bind, beskriver Ribe domkirkes gravminder.
I anledning af Elna Møller's 70 års dag er udgivet et festskrift med titlen »Kirkens bygning og brug. Studier tilegnet Elna Møller«. Heri har styrelsens tilsynsførende, rigsantikvar Olaf Olsen, portrætteret fødselaren, redaktionssekretær Kirsten Bredahl udarbejdet hendes bibliografi, mens de øvrige redaktører samt tre eksterne medarbejdere (heriblandt styrelsesmedlemmet, museumsinspektør Erik Skov) har bidraget med artikler, der ud fra oplysningerne i Danmarks Kirker søger at belyse forskellige sider af de skiftende forudsætninger for kirkebygninger og deres indretning.

Den kgl. Kobberstiksamling, Statens Museum for Kunst, København
Jan Würtz Frandsen: Richard Mortensen. Ungdomsårene 1930-1940. Mellem surrealisme og abstraktion. 356 sider, 386 illustrationer.
Jan Würtz Frandsen: Richard Mortensen som scenograf 1942-1936. Lommebog 28. 16 sider, 16 illustrationer.

Limfjordsmuseet, Løgstør
Limfjordsmuseets småskrift nr. 4: Henrik Hvass og Ib Simonsen: »Kadrejertegneren Johannes Klysner«, 52 sider, 12 farvereproduktioner.

Næstved Museum
Palle Birk Hansen: Næstved – byens opståen og tidlige udvikling, 900-årene til 1200-årene. Næstved Museum 1984.

Den antikvariske Samling, Ribe
Foldere: I samarbejde med Ribe amts museumspædagoger er der udarbejdet publikumsfoldere til Samlingens udstillinger ombord på everten Johanne Dan, i Ribes rådhus (Rådhussamlingen) og til den nyopstillede middelalder-udstilling i Quedens Gaard. Folderne findes i dansk, tysk og engelsk udgave. Til middelalderudstillingen er endvidere lavet en litteraturliste med henvisning til artikler m.v., hvor de udstillede genstande er behandlet.

Roskilde Museum
»Tre kulturhistoriske udflugter i Roskilde omegn« Folder med bil- og cykelture.
»På sporet af Roskildes middelalder«. Folder med gåture.
Museumsrådet for Roskilde amt: Red. Lotte Hedager, Helge Nielsen og Frank A Birkebæk: »Kulturhistorie og planlægning i Roskilde amt«. Udarbejdet af museumsrådet for Roskilde amt, Roskilde 1983.

Svendborg og Omegns Museum
Årbog for Svendborg og Omegns Museum 1983 – udgivet af museumsforeningen 1984 har bl.a. følgende bidrag:
Henrik M. Jansen: Svendborg Amts Museum 1908-1983.
Søren Nancke-Krogh: Kains slægt.
Bendt Gammeltoft-Hansen: De glemte klokker.
Otto Jonasen: Præsteboliger i Sct. Nicolai sogn.
Birgit Bremer: Christiansminde og familien Weber.
Morten Hahn-Pedersen: Søfartssamlingerne i Troense – en gave med perspektiv.
Henrik M. Jansen: Årsberetning for 1983.
Henrik M. Jansen: Helsingør – helsingeboernes strandbred. I Danmarksposten, 1984, nr. 3, s. 4-6.
Morten Hahn-Pedersen: The Conversion of a Ship. I Yacht and Yachting, May 1984 p. 491.

Varde Museum
Efter flere års forarbejde har museet udsendt monografien »Varde Sølv – Guldsmedemestre på Varde-egnen og deres arbejder ca. 1600-1870«, forfatter af Ole Faber og Bo Bramsen. Foruden afsnit om stilarter og dansk guldsmedehåndværk i almindelighed, indeholder bogen en omfattende redegørelse for håndværkets vilkår i det sydvestlige Jylland. For den enkelte mester bringes der en særskilt biografi, og i den forbindelse præsenteres de tilhørende mestermærker. Talrige af disse sølvstempler er nyidentificerede, mens andre er reviderede og evt. omplacerede i forhold til Vardeafsnittet i den seneste udgave af Chr. A. Bøje's stempelkatalog (udg. 1982). Udover de hidtil kendte mestre er der påvist tilstedeværelsen af yderligere godt et dusin upåagtede guldsmede, som til forskellig tid har virket på Varde-egnen. Bemærkelsesværdig er her ikke mindst forekomsten af de såkaldte »landsbyguldsmede«, et fænomen, der længe har været kendt i de sønderjyske landsdele, men nu som noget helt nyt også er blevet erkendt i det sydvestjyske område. Bogen, der er på 247 s. og ialt rummer mere end 500 illustrationer, afsluttes med et detaljeret katalog, hvor alle væsentlige arbejder findes beskrevet.

Forhistorisk Museum, Moesgård, Århus
H.J. Madsen: Middelalderens bispegård. Århus Årbog 1984, s. 97-102.

UNDERSØGELSER – ERHVERVELSER

Berejsninger og Rekognosceringer

Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Maribo
Nyberejsningen af fredede fortidsminder på Lolland-Falster er videreført siden marts måned, nu som rekvireret arbejde for Fredningsstyrelsens 5. kontor.

Museet for Thy og Vester Hanherred, Thisted
I efteråret 1983 har museet foretaget rekognosceringer i Sydthy med henblik på en nærmere kortlægning af byhøjs-bebyggelsen fra ældre jernalder. Undersøgelsen har været koncentreret til et mindre område øst for Hurup, nærmere betegnet strækningen mellem Heltborg og den kendte boplads ved Ginnerup. Flere nye lokaliteter kan nu føjes til de allerede kendte, hvilket viser, at denne del af Thy har haft en usædvanlig tætliggende bebyggelse i slutningen af førromersk jernalder og i ældre romertid.

Registreringer, fredninger etc.

Skjern Museum
Registreringsprojekt vedr. vandmøllesteder i Skjern og Egvad kommuner. I øjeblikket er Skjern Museum igang med et registreringsarbejde vedrørende lokaliteter i den sydlige del af Ringkøbing amt, hvor der har fundet udnyttelse af vandkraft sted. Der er nu opnået et sikkert kendskab til 22 møllesteder.
Nogle steder er der stadig bevaringsværdige bygninger og anlæg tilbage og en udnyttelse af vandkraften vil let kunne genoptages.

Stederne måles op, fotograferes, personer med kendskab til møllelokaliteten interviewes, gamle billeder affotograferes og arkiver gennemsøges. Den næste fase vil blive arkæologiske udgravninger og uddybende arkivundersøgelser af de ældre af møllestederne. Efterhånden som flere møller er blevet dokumenteret, står det stadig klarere, at de vestjyske vand- og vindmøller har spillet en meget væsentlig rolle i dannelsen af de nye bysamfund, som opstod i Vestjylland i slutningen af forrige århundrede. En lignende registrering af vindmøller trænger sig således også på. I de kommende år vil museet forsøge at belyse disse spændende sammenhænge mellem vand- og vindmøller og egnens bebyggelseshistorie. Undersøgelsen støttes økonomisk af Amtsfredningsinspektoratet og Rådighedssummen.

Museet for Thy og Vester Hanherred, Thisted
Under jobskabelsesordningen har museet 7.5.84 påbegyndt en systematisk registrering af mejeri- og stationsbygninger samt andre bygningskomplekser, der hører med til »den-ny-tid-syndromet«. Projektet ledes af arkitekt Liv Stange i samarbejde med museets etnolog.

Naturplejeprojekt:

Skjern Museum
Som led i bestræbelserne på at inddrage omgivelserne omkring Bundsbæk Mølle i museets formidling sættes et jobskabelsesprojekt igang i løbet af juni måned. Projektet har til formål dels at etablere en natursti fra Bundsbæk Mølle gennem den fredede Bjørnemose til Dejbjerg Plantage, dels at pleje og genetablere de kulturspor der findes omkring Bundsbæk Mølle. Således er det hensigten at en mindre overrislingseng ved møllen vil blive søgt genetableret ligesom pleje af de mange jordfaste fortidsminder vil indgå i projektet. Projektet gennemføres af Skjern kommune, Ringkøbing amt og Skjern Museum i fællesskab.

Stenalder, bebyggelse

Museet på Koldinghus
Dollerup. Undersøgelse af senglacial boplads. August-september. Agtrup Vig. Undersøgelse af mellemneolitisk boplads. Juli-august.

Langelands Museum, Rudkøbing
I en strandbrink ved Gulstav Vesterskov Nær Langelands sydpynt er foretaget en mindre undersøgelse af et erosionstruet kulturlag fra tidlig trangtbægerkultur. Det indtil 0,5 m svære kulturlag indeholdt adskillige stykker forarbejdet flint, ildskørnede sten, lerkarskår og knogler. Skårene stammer næsten alle fra tragtbægre med vertikal bugafstribning. Faunalevnene er foreløbig bestemt som repræsenterende de almindeligste husdyrarter: okse, svin og får/ged. Mod N støder kulturlaget op til en tidligere mose, hvis gytjeaflejringer ligeledes indeholder skår og faunarester. Blandt knoglerne herfra er et lårben af menneske.

Stenalder, grave

Djurslands Museum, Grenå
Prøvegravning i overpløjet høj ved Gjerrild Klint. I april afsløredes tomten af en næsten totalt destrueret jættestue. Blandt mængder af skærver fra det sprængte anlæg fandtes tørmursheller, brændt flint og enkelte MN-lerkarskår.

Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
I forbindelse med undersøgelsen af en jernaldergravplads ved Stenbakken i Saltum sogn (se denne) fandtes også en jordgrav fra neolitikum indeholdende et stort (endnu ukendt) antal ravperler. På stedet er registreret en overpløjet høj, hvori denne grav sikkert har været centralgraven, mens jernaldergravene må betragtes som sekundære i højen.

Samsø Museum, Tranebjerg
Ved Ballen, Tranebjerg sogn, er undersøgt en overpløjet gravhøj. Centralt i højen fandtes 2 enkeltgrave med skeletter delvist bevarede. I den ene grav fandtes dele af en forkullet plankekiste. Desuden fandtes endnu en enkeltgrav, en ubestemmelig, fundtom stensætning, samt dybtliggende i højperiferien en lang, stensat grav med enkelte skår af tidlig neolitisk keramik.

Forhistorisk Museum, Moesgård, Århus
I april undersøgte museet ved Haldum en overpløjet høj med dobbelt randstenskæde. Højen indeholdt en intakt acentralt placeret grav med spor af trækisten og indeholdende 8 ravperler. Enkeltgravskultur. Finansieret af RAS.

Stenalder, genstande

Holbæk Museum
I forbindelse med dræningsarbejde er der på Eriksholm Mark, Ågerup sogn (sted nr. 3.03.19) fundet dele – ca. 45 cm – af et rensdyrgevir. Geviret er videregivet til Zoologisk Museum.

Nationalmuseets 1. afdeling, København
To nye hængesmykker af rav fra ældre stenalder er indkommet som danefæ. Begge er fundet ved Vejers Strand på Jyllands vestkyst, det ene er indleveret gennem Museet for Varde By og Omegn, det andet er modtaget fra privat.
Fra en boplads ved Bodal i Store Åmose på Sjælland er som danefæ modtaget tre ornamenterede bengenstande, heriblandt fragment af et skulderblad af elg eller urokse. Fundet er fra Kongemosekulturen. Ligeledes fra Store Åmose er en mangekantøkse fra yngre stenalder, som afdelingen har modtaget som gave.

Silkeborg Museum
En velbevaret hjortetaksøkse er kommet for dagen ved at Benny Mogensen, som går i 5. klasse ved Resenbro skole, under en ekskursion langs Gudenåen trak denne op ad åbredden.

Broncealder, bebyggelse

Kulturhistorisk Museum, Randers
Paderup, Kristrup sogn er undersøgt 3 bopladsgruber med keramik fra slutningen af yngre broncealder.

Roskilde Museum
Museet har i april og maj undersøgt dele af en boplads fra yngre broncealder p. IV og V. Der blev fundet spor af 4 langhuse, samt et stort antal gruber indeholdende et fint keramikmateriale. Pladsen er beliggende ved Gundsøgård, Gundsømagle sogn, Sømme herred.

Søllerød Museum
På DONG-strækningen Hedehusene-Lynge undersøgtes i marts to bopladser fra yngre broncealder. Den ene – Ellensminde ved Roskildevej i Høje Tåstrup kommune – gav overvejende bopladsgruber, mens der på den anden – Kragehave i Høje Tåstrup kommune – fandtes en del stolpehuller. Disse kunne desværre ikke sammensættes til huse p.gr.a. den smalle tracebredde på 11 m.

Sydsjællands Museum, Vordingborg
Ved kamesbakken »Kattebjerg«, Øster Egesb. sogn var der atter dukket fund frem, som ville blive ødelagt af grubning. §49-undersøgelsen i april gav denne gang bl.a. en brønd fra yngre broncealder og to ældre (ældre broncealder?) U-formede stolpegrøfts-anlæg.

Broncealder, grave

Museet for Thy og Vester Hanherred, Thisted
I en ikke tidligere registreret overpløjet høj ved Tvorup, Vang-Tvorup sogn, har museet i december 1983 og marts 1984 undersøgt to sekundære grave anlagt lige indenfor den østre højfod. Ingen af gravene indeholdt oldsager, men må efter gravformerne at dømme henregnes til broncealderen. Den ene grav var en mindre NØ-SV orienteret stenkiste med brændte ben. Den anden grav fremtrådte som et NNV-SSØ orienteret, ovalformet stenleje sat af mindre, uregelmæssige sten i eet lag og tolkes som leje for en trækiste.

Broncealder, genstande

Nationalmuseets 1. afdeling, København
To randlisteøkser af bronce fra tidlig broncealder er indkommet som danefæ. Den ene er fundet på Dr. Sofiesvej i Roskilde og er indsendt af Roskilde Museum. Den anden stammer fra Vor Frue Kirkegård i Skive og er modtaget fra Skive Museum.
En lille pålstav fra ældre broncealder er fundet ved Skemark på Fyn. Den er indsendt af Fyns Stiftsmuseum.
En stor dobbeltknap med spiralornamentik fra ældre broncealder fremkom allerede i 1981 under opgravning af sten på en overpløjet høj ved Sæby i Salling. Den er nu indsendt som danefæ af Skive Museum.
Af genstande fra yngre broncealder er som danefæ modtaget følgende: En broncecelt fra Kulhuse i Horns herred på Sjælland. – en ornamentert broncearmring (nyrering) fra Sletterhage Fyr på Helgenæs, indsendt via Fyns Stiftsmuseum. – En ornamenteret hjortetaksøkse fra Ellinge Mark i Odsherred. – En drejet ravperle fra Knudedybet ved Sønderho i Vestjylland, indsendt af Varde Museum.
Antagelig fra broncealderen er endvidere en lille sandsten med gennemboring og indskårne ornamenter, modtaget fra Aalborg historisk Museum. Den er fundet ved Volstrup, Ø. Hornum sogn i Himmerland.

Broncealder – Jernalder

Søllerød Museum
I december 1983 og februar 1984 undersøgtes dele af et stort bopladsområde på Egeskovgård, Høje Tåstrup i forbindelse med socialt boligbyggeri. Der fremkom bl.a. en urnegrav fra yngre broncealder og et brændt langhus med 5 sæt tagbærende stolper samt et lille tilhørende udhus med 3 sæt stolper fra ældre jernalder.

Museet for Thy og Vester Hanherred, Thisted
I forbindelse med forlægning af landevej 611 nord om Hurup, Sydthy, blev i november-december 1983 undersøgt dele af en boplads fra yngre broncealder – førromersk jernalder per. I beliggende ved Ashøje vest for Hurup. Foruden gruber og spredte stolpehuller fandtes stolper. Der konstateredes ingen klare vægstolper. Efter alt at dømme har husene ikke haft græstørvsvægge som de vanlige ældre jernalder huse i Thy.

Jernalder, bebyggelse

Djurslands Museum, Grenå
For §49-midler undersøgtes i maj måned en stensat brønd, der keramisk dateredes til slutningen af førromersk jernalder. Brønden er anlagt i et engdrag ved foden af en lav banke med spor efter samtidig bosættelse. Brønden er gravet gennem blålersgytje og ned i gammel havbund. Den er tragtformet og ca. 1½ m dyb med en øvre indvendig diameter på 1,2 m og er sat af 4-5 stenskift med op til 0,8 m store sten. Ca. 0,2 m over bunden fandtes en relativ velbevaret træskål med vandret hank. Sammen med den lå 4-5 tilspidsede træpløkke.

Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
Ved Brunmosegård, Åby sogn i Store Vildmose er der foretaget en mindre undersøgelse af et bopladslag fra ældre romersk jernalder. Under laget var der ardspor.

Nationalmuseets 1. afdeling, København
Ved Gudme på Fyn har afdelingen i april-maj foretaget en prøvegravning på findestedet for nogle af områdets mange romerske guldmønter (solidi). Ved undersøgelsen fremkom – som ventet – rester af bebyggelse, som af den fundne keramik dateres til germansk jernalder. Der blev afdækket dele af to langhuse med dobbelte vægstolper, liggende forskudt for hinanden på samme plads, samt dele af 4-5 andre bygninger.

Skjern Museum
Museet har i april på Bækbogårds marker i Dejbjerg sogn undersøgt to af de almindeligt forekommende lertagningsgruber (SKJ 95). Datering: førromersk jernalder per. 1. Især den ene grube var fyldt med bopladsaffald (lerkar, ildbukke (?), rester af ildsteder, kværnsten, knusesten, slagsten, bearbejdet flint (blokke og afslag)). Af særlig interesse er, at der i den omtalte grube også blev fundet et velbevaret kohorn.

Hidtil er der kun gjort ganske få tilsvarende fund, alle fra Vestjylland. Kohornet er med til at give et indtryk af udseendet af datidens kvægrace.

Søllerød Museum
I april udgravedes – efter en forudgående større prøveundersøgelse – dele af et større bopladsområde syd for Vallensbæk landsby. Af de ialt 40.000 m^2, som skal bebygges, prioriteredes udgravningen til ca. 7.000 m^2, selvom der også var tegn på bopladsgruber på resten af arealet. Der fandtes to gårdsanlæg fra romersk jernalder bestående af henholdsvis 2 og 3 langhuse. I tilknytning til det ene anlæg fandtes nogle hegn, mens der i forbindelse med det andet gårdsanlæg udgravedes en fægyde til at lede kvæget ned til engområderne ved St. Vejleå. Oplysninger fra lokale folk tyder på, at bopladsområdet har fortsat ind under Vallensbæk landsby.
I maj udgravedes i Fløng en mindre boplads fra antagelig romersk jernalder med mindst 2 langhuse. Disse er af samme smalle type, som museet også har udgravet i Torslunde i 1983. Mellem de tagbærende stolper er der således kun 2-2½ m, mens der mellem sættene er 4-5½ m. Stolpehullerne er meget brede og dybe.

Forhistorisk Museum, Moesgård, Århus
Ultimo april foregik i forbindelse med vejarbejde undersøgelse af et område med bopladsgruber fra sen førromersk jernalder. Hasle.

Jernalder, grave

Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
Ved udvidelse af Brønderslev-Saltum landevejen fandtes i slutningen af november 1983 en lille gravplads fra ældre romersk jernalder. På pladsen, der ligger ved Stenbakken i Saltum sogn, er foreløbig undersøgt 3 stenbyggede grave og en brandplet. De 3 stenbyggede grave var alle solidt byggede og havde dæksten. De indeholdt lerkar, jernknive, broncefingerringe samt enkelte skeletrester. I den største af gravene fandtes et fodbæger med en lille kop i. Noget man ellers kun finder i de »Østjyske lerkargrave«. Ved de fortsatte undersøgelser i foråret 1984 fandtes yderligere 3 stenbyggede grave og 3 jordgrave. Også i disse grave fandtes skeletrester og tænder. Herudover var der lerkar, jernknive og en broncefibula.
Ved Stoksted i Tårs sogn er undersøgt en svær stenbygget grav fra ældre romersk jernalder. I graven fandtes foruden lerkar og en jernkniv desuden en lille spydspids liggende oven på en dynge dyreknogler samt et stort stykke velbevaret tekstil.

Langelands Museum, Rudkøbing
På »Gravermarken« i Rise s. (s.b. 134), Ærø herred, er undersøgt 6 brandpletter og 1 urnegrav med 2 urner alle fra førromersk jernalder. Endvidere påvistes tilstedeværelsen af rige bopladslag fra samme periode på samme mark.

Forhistorisk Museum, Moesgård, Århus
Skjørring. Ultimo april undersøgelse af stor lerkargrav fra ældre romersk jernalder indeholdende det traditionelle sæt af lerkar samt en lille jernkniv. I graven sås tydelige spor af trækisten og i nogle meters afstand var der rester af en omgivende cirkulær randstenskæde.

Jernalder, genstande

Nationalmuseets 1. afdeling, København
Som danefæ er modtaget følgende: Et drikkehornsbeslag fra ældre romersk jernalder formet som et tyrehoved er fundet ved Lindholm Høje og indsendt af Aalborg historiske Museum. – Fra Den antikvariske Samling i Ribe er modtaget en lille perle af sølvtråd, som er fundet ved udgravningen af en urnegrav fra ældre romersk jernalder ved Villebøl.
– Et fragment af en bandolerplade af bronce fra yngre romersk jernalder er fundet ved Bognæs i Roskilde Fjord. – En spinkel spiralfingerring af guld er fundet ved Kølleregård, Ibsker sogn på Bornholm, og indsendt af Bornholms Museum. Ligeledes fra Bornholms Museum er modtaget en stor øjenglasperle, fundet ved kloakarbejde i Rønne, samt et fund fra Pilegård i Olsker, som efter dets sammensætning må stamme fra een eller flere oppløjede grave fra 5. årh. e.Kr.: en fibula af bronce og ca. 80 perler af glas og rav.
Fra Gudme på Fyn er der også i dette forår indgået adskillige fund fra yngre romersk jernalder, germansk jernalder og vikingetid, heraf flere af høj karat. Bl.a. er der fundet et fragment af en fugleformet, forgyldt fuglefibula af mellemeuropæisk oprindelse, et cloisonné-smykke, fibler af bronce, m.m. Fundene er registreret og indsendt af Fyns Stiftsmuseum.
Endelig er fragmenter af to fugleformede pladefibler fra yngre germansk jernalder fundet ved hhv. Sofiendal og Bejsebakken i Ålborg og indsendt af Aalborg historiske Museum.

Vikingetid

Nationalmuseets 1. afdeling, København
Som danefæ er modtaget følgende: En fibula i Urnes-stil og et fragment af et forgyldt sølvbeslag fra Bejsebakken i Ålborg, indsendt af Aalborg historiske Museum. – Et dyrehovedformet spænde i Borre-stil fra Sønder Kongerslev i Himmerland, ligeledes indsendt af Aalborg historiske Museum. – Et ornamenteret og forgyldt hængesmykke af tinholdig bronce fra Strynø, indsendt af Langelands Museum. – En ornamenteret, ligearmet broncefibula fra Alstrup på Samsø, indsendt af Samsø Museum.

Den antikvariske Samling, Ribe
I forbindelse med et byggearbejde har Samlingen foretaget en mindre udgravning i Sct. Nicolajgade i Ribe, kun ca. 50 m fra de områder, hvor der tidligere er udgravet meget fundrige lag fra 700 årene. De nye fund var af lignende art. Den plovhorisont, som tidligere er iagttaget, fandtes også her. Af særlig interesse er et par stolpehuller, som kan tilhøre bebyggelse på stedet. Udgravningen blev foretaget af stud.mag.'erne Gitte Hansen og Hans Mikkelsen, Moesgård.

Middelalder

Museet på Koldinghus
I forbindelse med et større anlægsarbejde i det centrale Kolding vil der over en periode på fire måneder (ca. medio juni-medio oktober) blive foretaget arkæologiske udgravninger i området omkring den nu forsvundne Vestergade og byens middelalderlige voldgrav. Den daglige ledelse vil blive varetaget af cand.mag. Lennart Madsen.

Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
Med museets køb af naboejendommen Dueholm Mejeri råder museet idag over en meget stor del af det areal, som udgjorde det middelalderlige johanitterkloster, Dueholm Kloster.
Fundamenterne til dette anlæg skal med tiden indgå i museets udendørs udstilling, hvorfor der allerede nu er foretaget enkelte arkæologiske udgravninger her. Foruden skeletter er der fundet svært, stenbygget fundament, der må have båret et tårn placeret på nordsiden af klosterkirkens kor. Denne udgravning vil være åben for publikum hele sommeren. De fleste af museets andre undersøgelser i sæsonen foretages i Nykøbing, hvor to forretninger har planer om store udvidelser. Anlægsarbejdet vil berøre middelalderlige kulturlag. Undersøgelserne hører ind under naturfredningslovens § 49, stk. 1.

Næstved Museum
Planlagt prøvegravning i Hjelmsølille, Tybjerg sogn. Der er på stedet fundet en lang række metalgenstande fra vikingetid og middelalder, herunder udaterede affaldsprodukter af broncestøberi-virksomhed. Desuden er der fundet østersøkeramik.

Den antikvariske Samling, Ribe
Middelalder, ca. 1200-1300. Forud for anlæggelse af et vandboringsanlæg umiddelbart nordvest for Sct. Catharinæ kirke i Ribe foretog Samlingen en udgravning. Dennes omfang bestemtes af anlægsarbejdet, og der var således ikke mulighed for at komme til bunds i de ca. 5 meter tykke kulturlag. De yngste lag er antagelig fra ca. 1300. Fra denne tid stammer et hus, bygget på fodrem. Herunder lå endnu et hus, som var opført i bulteknik. Planker og stolper var bevaret, såvel som en vægbænk af ler og træ langs væggenes inderside. Dette hus er antagelig bygget i 1200-årene. I de vanddrukne lag lå mængder af læderaffald, foruden en del trægenstande. Området er idag nedlagt kirkegård, men udgjorde i middelalderen efter alt at dømme sydsiden af Badstuegade, den daværende Sudergade. Udgravningen blev foretaget af stud.mag.'erne Gitte Hansen og Hans Mikkelsen, Moesgård.
Der sker i øjeblikket en omlægning af kloakkerne på Torvet nord for Ribe Domkirke. Arbejdet følges af Den antikvariske Samling, og der har været mulighed for at opmåle store dele af den middelalderlige kirkegårdsmur. De fleste steder er muren bevaret i en højde af 4-5 skifter, men enkelte steder er der op til 10 skifter bevaret. De bevarede dele af muren forbliver stort set uberørte af de nuværende anlægsarbejder, kun et enkelt sted er det nødvendigt at gennembryde muren. Arbejdet varetages af cand.mag. Jens Erik Petersen.

Roskilde Museum
Museet har på Schmeltz' Plads i Roskilde afdækket den velbevarede ruin af en munkestensbygning, som var blevet påtruffet i forbindelse med kloakarbejder. Bygningen, som var del af en gård, er nævnt i skriftlige kilder fra perioden 1430 til 1527. Den har tilhørt bl.a. Sct. Clara Kloster, Sct. Dionysii kirke og Sct. Lucii alter i Domkirken.

Silkeborg Museum
Museet har foretaget en prøveudgravning af en pottemagerovn indeholdende fejlbrændt keramik fra middelalderen. Fundstedet er Kragelund nordvest for Silkeborg. Egentlig udgravning finder sted i maj under ledelse af cand.mag. Helle Reinholdt.

Forhistorisk Museum, Moesgård, Århus
Nationalbanken. I forbindelse med ombygning af kælderetagen foregik i februar en udgravning under Nationalbanken i Århus. Der fandtes herved fundfattige bebyggelseslag fra perioden ca. 1100-1300. Udgravningen foregik som et samarbejde mellem FHM og Århus Universitet.

Middelalder-Renæssance

Langelands Museum, Rudkøbing
Ved Navnegården i Helsned på Sydlangeland er lokaliseret en tilsyneladende befæstet gårdtomt, der antagelig er identisk med en væbnergård, som nævnes i skriftlige kilder fra 1400-årene. Voldstedet ligger i dyrket mark og har allerede ved en overfladeafsøgning givet rige fund af keramik og metalgenstande fra senmiddelalder/renæssance. En nærmere undersøgelse ventes gennemført i 1985.

Antiksamlinger

Ny Carlsberg Glyptotek, København
Nyerhvervelser: I.N. 3620 Kyprisk kop. Skænket af maleren, professor Richard Winther. I.N. 3621 Græsk geometrisk Kantharos. 8. årh. f.Kr. NCF indkøbskonto.

NYERE TID

Befolkning

Sydsjællands Museum, Vordingborg
Museet er igang med et indsamlings- og undersøgelsesprojekt omkring Knudshoveds bebyggelse og befolkning. Den 29. maj var tidligere og nuværende beboere på Knudshoved inviteret til et arbejdsmøde i Vordingborg, hvor cand.mag. Ruth Vængtoft indledte med et foredrag over de hidtil indvundne resultater.

Militærvæsen

Fredericia Museum
Foranlediget af omfattende udstykningsplaner på Lyngs Odde vil museet iværksætte nogle arkæologiske undersøgelser i forsøget på at fastlægge beliggenheden for en dansk feltbefæstning fra 1640'erne.

Våben

Esbjerg Museum
Museets samling af blankvåben og andre våben er blevet gennemgået af Bengt Friis, Esbjerg.

Faner

Esbjerg Museum
Museets meget store samling af faner og bannere (især fra fagforeninger og afholdsloger) er blevet gennemgået og nybeskrevet af Sara Wold, Varde. Enkelte faner er blevet kasseret, en del andre er blevet prioriteret til fremtidig konservering.

Herregård

Bangsbo-museet, Frederikshavn
Karen Marcmann, arkitekt m.a.a., har afsluttet et 6 måneders projekt omkring Bangsbo's bygningshistorie. Efter afslutningen af såvel de arkivalske som bygningsmæssige undersøgelser påbegyndes de arkæologiske undersøgelser i nærmeste fremtid.

Bøger

Museet for Holbæk og Omegn
Museet har ved køb erhvervet et eksemplar af Johan Krohn: Peters Jul, 1870, med tegninger af Pietro Krohn samt et eksemplar af samme, 1914, med tegninger af Erik Henningsen.

Børnehave

Odsherreds Museum, Nykøbing Sjælland
Museet har hjemtaget materiale fra en børnehave i Nykøbing Sj., som efter knapt 20 års drift lukker pga. kommunale nedskæringer. Der er tale om ren samtidsdokumentation. Materialet omfatter: møbler, legetøj, beskæftigelsesmateriale osv. så et grupperum fra en børnehave anno 1984 vil kunne rekonstrueres. Vi har lagt vægt på at hjemtage tidstypisk legetøj: Lego, Briotog, Fisher-toy, spil osv. Der er optaget 3½ times video fra børnehaven, ligesom dagligdagen er gennemfotograferet af fotograf Henning Skov. Personale, børn, forældre, bestyrelsesmedlemmer er interviewet på bånd. Børnetegninger, protokoller, opslag m.v. hjemtages også. Det samlede materiale forventes præsenteret i en udstilling på museet i Nykøbing Sj. i efterårsferien.

Søfart

Bangsbo-museet, Frederikshavn
Under en for museet helt uacceptabel samarbejdsform frigravede Skibshistorisk Laboratorium en velbevaret sandgået 1700-tals jagt på Uggerby strand ved Hirtshals. Vraget blev hævet og søges nu udstillet lokalt.

Limfjordsmuseet, Løgstør
Sidst på sommeren foretages opmåling af vraget af en kåg fremkommet ved dæmningsarbejde i Sebbersund. Kågen, der er godt 14 m lang, formodes at være en såkaldt »krejlerkåg«.

Svendborg og Omegns Museum, Søfartssamlingerne i Troense
Medio maj afsluttes fotoregistrering af rigningen af tre mast bark »Kaskelot« på Jacobsens Plads i Troense. Fotoregistreringen er fulgt op af interviews etc. og vil indgå i museets forskningsprojekt omkring de sydfynske træskibsværfter.

Landbrug, plove

Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Maribo
Museets plovsamling er registreret og katalog er udarbejdet af mag. art. Birgitte Korsager Andersen. Samlingen omfatter 48 plove, såvel hjulplove, ældre svingplove som fabriksfremstillede jernplove og specialplove.

Drejer

Roskilde Museum
En samling modeller fra et drejerværksted fra byen er skænket til museet.

Karetmager

Try Museum
Museet har modtaget et komplet karetmagerværksted.

Kværnbilder

Sæby Museum
I tilknytning til museets indsamling vedr. Sæby Jernstøberi er foretaget fotodokumentation og indsamling vedr. kværnbilderens nu stort set uddøde erhverv. Der er lagt vægt på arbejdsproceser og teknik ved bildningen af sten til foderkværne og lign. der hører til de væsentligste produkter fra Jernstøberiet.
Desuden er erhvervet et komfur fra »Sæby Jernstøberi og Maskinværksted« o. 1890.

Ravsliber

Sæby Museum
Fra ravsliber i Lyngså, Albæk sogn, Peter Christensen (d. 1958) er modtaget en righoldig samling ravsmykker fremstillet ca. fra 1920'erne samt halvfabrikata og en ombygget spinderok brugt som slibemaskine og drejebænk ved fremstilling af ravsmykkerne.

Smed

Bangsbo-museet, Frederikshavn
Museet har foretaget undersøgelser omkring en smedje i Nielstrup, der belyser hvorledes det gamle håndværk mekaniseres. Smedjens inventar vil som et hele blive hjemtaget til museet.

Sølv

Museet på Koldinghus
Til sølvsamlingen har museet erhvervet et lågkrus med stempel for Hans Buch, der var virksom i Kolding i sidste halvdel af 1600-årene. Kruset er en gave fra guldsmed Holger Kyster og fru Emma Kyster, født Lindemann's Legat.
Til sølvsamlingen har museet erhvervet en tesi, fremstillet på Hans Hansens sølvsmedie i 1911.

Kulturhistorisk Museum, Randers
Museet har købt en sølvstrøbøsse af sølvsmed Sivert Poulsen, der fik borgerskab i Randers 1836.

Blicheregnens Museum, Thorning
Museet har som gave fra Dinne Finderup Jakobsen, København modtaget en sølvspiseske fremstillet af Odense-mesteren Simon Mathiesen.

Teglværk

Svendborg og Omegns Museum
Teglværker på Sydfyn. Projektet tager udgangspunkt i det nu nedlagte Langhøj teglværk i Kirkeby på Sydfyn. Formålet er dels at bevare tegninger og fotografier af de endnu eksisterende bygninger, samt at udarbejde undervisningsmateriale som kan fortælle om den i sin tid blomstrende teglværksindustri på Stenstrup-egnen. Materialet er tænkt at tage udgangspunkt i arbejdet og det sociale miljø omkring teglværkerne, samt beskrive de særprægede mønstre der dannedes omkring industrielle virksomheder i landdistrikter.

Handel

Helsingør Kommunes Museer
I forbindelse med arbejdet omkring emnet handelslivet er samtlige butikker i kommunen blevet fotoregistreret. Endvidere er i den forbindelse en kolonialhandel fra 1911 samt en frisørsalon fra 1942 hjemtaget.

Indbo

Museet for Holbæk og Omegn
har som gave modtaget en klaverbænk fra senempiren, formentlig 1840'erne. Bænken har tidligere stået i højskoleforstander Poul Hansens hjem på Vallekilde Højskole, hvorfra museet tidligere har modtaget et klaver udført af H. Marchall, København.

Belysning

Fredericia Museum
Til samlingen af belysningslegemer har museet erhvervet dels en ottearmet jødisk chanukka-stage dels en spændende elfenbens lysskærm (En såkaldt »absconsel«).

Tekstiler

Museet for Thy og Vester Hanherred, Thisted
Museet har takket være midler fra Thisted kommune, Thisted håndværker- og borgerforening, Sparekassen Thy, Kreditforeningen Danmark samt Statens Museumsnævn fået mulighed for at erhverve Esther Sørensens betydelige hørsamling.

Topografi

Museet for Holbæk og Omegn
Museet har ved køb erhvervet et maleri, udført af maleren Harald F. Groos i 1932, med motiv fra Løvenborgs avlsgård, i Butterup sogn, Merløse herred.
Museet har ved køb erhvervet et maleri, udført af maleren Harald F. Groos i 1930'erne, med motiv fra Kapellangården i Kirkestræde i Holbæk.
Museet har som gave fra maleren Gudrun Poulsen modtaget 12 skitser i blyant og vandfarve med motiver fra Tuse Næs, fra 1940'erne.

Varde Museum
Blåvandshuk Egnsmuseum, Oksbøl har ved auktionskøb erhvervet et oliemaleri udført af Johannes Larsen (1867-1961) i 1926 med landskabsmotiv fra Fiil-sø i Vestjylland.

Etnologisk undersøgelse

Kulturhistorisk Museum, Randers
Museet registrerede iår fastelavnskikkene i landsbyen Uggelhuse, Sønderhald kommune. Over to weekend'er i marts blev der lavet fotoregistrering af bådoptog og efterfølgende fest, samt lydoptagelser af sange og interviews til belysning af den specielle tradition, der efter at have ligget stille en halv snes år, blev taget op igen i 1981.

Roskilde Museum
Museet arbejder med færgefarten på Roskilde Fjord fra o. 1850 op til idag. Den trafikale udvikling til vands og til lands i området undersøges og gennem interviews, fotos og arkivalier belyses, hvad den har betydet for færgefarten.

Naturhistorie

Svendborg og Omegns Museum
Hvalskelet – udateret oldtid. I perioden 4.5. til 10.5. stillede museet arkæologisk hjælp til rådighed for Zoologisk Museum i Svendborg ved udgravningen af en i oldtiden strandet hval i Troense på Tåsinge. Størstedelen af hvalen var taget op af gravemaskiner under arbejde med afvandingskanal i en nu tørlagt fjordarm. Det lykkedes at finde en del af skelettet in situ, hvorved det kunne fastslås, at hvalen ikke var aflejret i lag med artefakter. I fjordarmen er aflejret gytje med udsmidslag fra bl.a. Ertebølle, men hvalen overlejrede klart dette lag. Hvalen er af Jeppe Møhl, Zoologisk Museum i København blevet bestemt til at være en

Hvidnæse – en hval af delfingruppen. Ingrid Sørensen, ligeledes fra Zoologisk Museum i København har placeret fundet i pollenzone VIII, hvilket underbygger den arkæologiske iagttagelse af at fundet er rent zoologisk.

KUNST OG KUNSTHÅNDVÆRK

Øregård Museum, Hellerup
Museet har som gave modtaget et maleri af Paul Fischer, forestillende hans atelier og have, beliggende på Sofievej i Hellerup.

Frederiksborgmuseet, Hillerød
En tegning af Søren Kirkegaard, udført af H.P. Hansen 1853-55. Portræt af professor, dr.phil. Kristof Glamann, udført af Niels Strøbek 1984.

Holstebro Kunstmuseum
Erik Thommesen: 2 tegninger, 1947-48.

Kunstmuseet Trapholt, Kolding
Uffe Christoffersen: »Tiger tæt på«, 1984. Olie på lærred.
Leif Lage: »Balletpige«, 1983. Olie på lærred.
Seppo Mattinen: »Elskende i park«, 1983. Olie på lærred.
Richard Mortensen: »Mimer-træet i sne«, 7 delt vægudsmykning, 1984, olie på lærred.
Tegninger og grafik af bl.a. Per Baagøe, Jan Riishede, Leif Lage, Finn Mickelborg, Rasmus Nellemann, Bendt Thoft Nielsen og Helle Thorborg.
Keramik af bl.a. Tove Anderberg (2), Lise Engquist (2), Dorte S. Heide (1), Gudrun Meedom (3), Liller Meyer (2), Lisbeth Munch-Petersen (8), Eva Stæhr Nielsen (2), Christian Poulsen (19) Mette Augustinus Poulsen (2), Inger Rokkjær (3) Axel Salto (3) og Gertrud Vasegaard (3).
Med støtte fra Statens Museumsnævns rådighedssum har museet erhvervet en omfattende samling af plakatkunstneren Thor Bøgelunds efterladte arbejder. Samlingen må anses som en værdifuld dokumentation, dels af en væsentlig plakatkunstners livsværk, dels af udviklingen inden for brugsgrafikkens område i perioden o. 1916-1958.

Ny Carlsberg Glyptotek, København
I.N. 3186: Harald Giersing. Liggende model. 1908. Olie på campoboard. Særbevilling efter ansøgning til NCF.
I.N. 3187: Serge Poliakoff. Komposition. 1940erne. Vandfarve og gouache på papir. Gave fra Richard Winther.
Værker af Svend Wiig Hansen. 1983. Bronce. I.N. 3188, 3189, 3190, 3191, 3192, 3193, 3194, 3195, 3196, 3197, 3198, 3199, 3200, 3201, 3202, 3203, 3204, 3205, 3206, 3207. I.N. 3188-3204 indkøbt for NCF særbevilling. I.N. 3205-3207 er gaver fra NCF-

Statens Museum for Kunst, København
Erhvervelser til maleri- og skulptursamlingen 1.2.-15.5.1984.
Frederik Sødring: Sommerspiret på Møens Klint. Måneskin. 1831.
Erik Raadal: Gadebillede med figur. 1936.
Kehnet Nielsen: Narcissis. 1984.
Vilhelm Hammershøi: Dagligstuen, Frederiksbergallé. 1887.
Vilhelm Hammershøi: »Den gamle bilæggerovn«. 1888.
Svend Engelund: Landskab med huse. 1942.
Immanuel Ibsen: Maleren Ølund Hansen siddende i vogn malende. 1912.

Den Kgl. Kobberstiksamling, Statens Museum for Kunst, København
Lene Adler Petersen: 500 billeder på papir, 1974, 4 tegninger kridt/akvarel. Claus Jørgensen: 7 tegninger 1983, 3 bearbejdede tryk 1984. Erik A. Frandsen: 4 skitsebøger. Steen Krarup: En samling tegninger og gouacher, fortrinsvis fra midten af 60'erne. Mogens Bøggild: 17 tegninger, fra de seneste år. Rikke Diemer: 3 fotografiske tryk 1984. Erik Hagens: 1 mappe med farvetræsnit, 1983. Jörg Immendorf: En samling tegninger, fortrinsvis fra de senere år. Peter Holck, Per Almar Johnson, Eva Öhrling, Cai Ulrik v. Platen, Morten Skriver: Bog med xerografier 1984. Elof Riseby: 1 akvarel. A. Jorn: 3 raderinger, 1953, 1954.

Ribe Kunstmuseum
For egne midler har museet erhvervet et maleri af Niels Larsen Stevns: Kristus skriver i Sandet. Dette emne optog Niels Larsen Stevns gennem mange år, og museet ejer i forvejen et andet maleri med samme emne som motiv, der må betragtes som et studie til det endelige værk.

Sorø Amts Museum
For bevilling af rådighedssummen er på auktion indkøbt et blomstermaleri udført af Lucie Ingemann i 1825.

Vejle Kunstmuseum
5 malerier af Mogens Zieler med motiver fra Jelling udført i årene 1940-54. Gave fra kunstneren.
O.V. Borch: Korsnedtagelsen (1920'erne). Olaf Rude: Harmonikaspiller 1921. Desuden tegninger og grafik af Ole Sporring, Olaf Markussen, Poul Anker Bech, Jørn Særker Sørensen, Jan Riishede, John Olsen, Asger Jorn.

Aarhus Kunstmuseum
Tonny Hørning: Uden titel. 1982, maleri. Inv. nr. 850.
Elof Risebye: De døde vågner. 1938. maleri. Inv.nr. 851.
Peter Brandes: Van Goghs stol. Maleri. Inv.nr. 852.
Søren Kjærsgaard: Billed med dyner, glas og andet. Maleri. Gave fra Marie Månssons Legat. Inv. nr. 853.
Ole Schwalbe: »Romersk blå«, maleri. Gave fra Nete og C.B. Andersen. Inv. nr. 854.
Eva Sørensen: Stentøjsskulptur. Gave fra Nete og C.B. Andersen i anledning af museets 125 års jubilæum. Inv.nr. S. 218.
Daniel Spoerri: Attention Oeuvre d'art. Inv.nr. S. 219.
Poul Gernes: Blomsterbuket. 1984. Købt med tilskud fra forskellige århusianske virksomheder. Inv.nr. S. 220.
Ib Geertsen: Rund mobile. Orange. 1967. Gave fra Nete og C.B. Andersen. Inv.nr. S. 221.
Christian Kehnet Nielsen: »1 2 3 4, 5 – Lieder-Bane«. 1983. Linoleumssnit. Gave fra Den Danske Radeerforening. Inv.nr. G 5112.
Berit Jensen: »Russells genfortælling«. 1983. Linoleumssnit. Gave fra Den danske Radeerforening. Inv.nr. G 5113.
Lars Ravn: »Skrøne, fabel eller eventyr«. 1983. Linoleumssnit. Gave fra Den danske Radeerforening. Inv.nr. G 5114.
Jens Birkemose: 16 monotypier. 1982. Gave fra Bikuben i Aarhus i anledning af museets 125-års jubilæum. Inv.nr. G 5115 a-p.
Peter Brandes: »Er«. Tegninger, sortkul og kridt. Gave fra Sparekassen SDS, Østjylland i anledning af museets 125-års jubilæum. Inv.nr. G 5116 a-u.
Bjørn Nørgaard: 3 farvetræsnit. 1983-84. Inv.nr. 5117 a-c. – Ragnarok. Grafik. Inv.nr. 5118. – Valhalla. Grafik. Inv.nr. G 5119.
North grafikmappe vol. 1. Forskellige kunstnere. Inv.nr. G 5120 a-q.
Arne Haugen Sørensen: Lille tigger. 1957. Grafik. Gave fra Per Hebsgaard og kunstneren i anledning af museets 125 års jubilæum. Inv.nr. G 5121.
Vilhelm Marstrand: Scene fra Holberg »Det lykkelige skibbrud«. Pen og brunt blæk. Gave fra Ester og Tage Jacobsen i anledning af museets 125 års jubilæum. Inv.nr. G 5122.
Niels Lergaard: 8 raderinger. Gave fra fru Stofa Lergaard i anledning af museets 125 års jubilæum. Inv.nr. G 5123-5130.
Peter Brandes: Det hellige Victoria Bjerg. Mappe med 15 blade. Inv.nr. G 5131 a-p.

TEKNISKE NOTER

Konservering

Bangsbomuseet, Frederikshavn
Museet har startet en konserveringsafdeling, hvor et antal langtidsledige laboranter under fagligt tilsyn af amtskonservatoren skal udføre arbejdet. Der startes med maritimt træ, læder, metaller fra den engelske fregat HMS Crescent samt fra Lyngså-vraget.

Næstved Museum
Der er indkøbt en vacuum-ovn til museets konserveringsværksted.

Langelands Museum, Rudkøbing
Museets konserveringsafdeling har anskaffet 2 snedkerimaskiner: båndsav og tykkelseshøvl, samt en metaldrejebænk. Alle maskinerne er købt brugt og sat i stand af værkstedets egne folk.

Sikkerhed

Esbjerg Museum
Der er i begyndelsen af 1984 installeret tyverialarm i en del af museets magasiner.

Næstved Museum
Der er installeret tyverialarm i den nye afdeling i Boderne.

Bangsbomuseet, Frederikshavn
Museet er i færd med at få installeret ny tyverialarm.

Bygningsmæssige forhold

Danmarks Tekniske Museum, Helsingør (Ålborg)
Museet er i fuld gang med at ombygge en tidligere radiofabrik, på Riihimækivej i Ålborg til et museum, der skal fungere som en filial af Danmarks tekniske Museum. Ombygningen vil være tilendebragt den 1. juli 1984, og herefter påbegynder man indretningen, så man kan åbne museet i efteråret 1984. I første omgang reserverer man ca. 1.000 m^2 til en kommunikationsudstilling, der spænder fra simple skriveredskaber over skrivemaskiner, telegrafer, telefoner, spillemaskiner, båndoptagere, radio- og tv-apparater og til nutidens elektroniske tidsalder.

Kunstmuseet Trapholt, Kolding
Kolding kommune har på sit budget for 1985-88 optaget projekteringen og igangsætning af 1. etape af et nyt museumsanlæg på ejendommen Trapholt. Grundlaget for projekteringen vil være den afholdte arkitektkonkurrences vinderprojekt ved arkitekterne Sophus Frandsen, Svend Kirkegaard og Bente og Boje Lundgaard. Det samlede byggeri vil omfatte ca. 3.000 m^2, anslået i 1984-priser til ialt ca. 27 mill. kr. Den planlagte første etape som omfatter ca. 1.500 m^2, vil kunne tages i brug inden udgangen af 1987.

Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
Istandsættelse og ændring af Dueholm Mejeri til museumsbrug blev igangsat pr. 1.5. Første etape bliver et nyt tag på mejerikomplekset, som forventes færdigt omkring 1.10. Midlerne til arbejdet kommer som tilskud fra en lang række fonds og private.

Odsherreds Museum, Nykøbing Sjælland
Museet har overtaget en bygning på amtshospitalet i Nykøbing Sj. Bygningen (tidligere sikringsanstalt) indrettes til magasin. Til gennemførelse af arbejdet er godkendt et jobskabelsesprojekt med 6 personer (1 leder og fem unge). Der bliver i første omgang indrettet ca. 1.000 m^2 med stålreoler og pallereoler. Der anskaffes hydraulisk stabler, så loftshøjden kan udnyttes. Klimaet bliver reguleret med affugtningsanlæg.

Næstved Museum
Museet har fået ca. 1.000 m^2 magasin med direkte adgang til Helligåndshuset. Museets gamle magasin i Kompagnihuset er fraflyttet. Museet har fået nyt særudstillingslokale/foredragssal på 90 m^2 samt udenomsrum på ialt 135 m^2. Lokalerne ligger i den nyrestaurerede del af boderne med direkte adgang fra de eksisterende udstillinger i Boderne, Sct. Peders Kirkeplads 8.

Roskilde Museum
Museet har fået ny granittrappe og indgangsrummet er blevet nyindrettet og instandsat.

Skive Museum
Museet har af Skive Kommune lejet nogle lokaler på Østerbro 9B. En del af museets samlinger er flyttet hertil.
Skive Byhistoriske Arkiv er også flyttet fra biblioteket til denne adresse. Ny tlf.-nr. 07-528122. Fra 1. januar 1985 vil Byhistorisk Arkiv være en afdeling af Skive Museum.

Sorø Amts Museum
Mellem museet og Sorø kommune er der indgået overenskomst om et beskæftigelsesprojekt på den tidligere gård »Katrinelyst« ved Pedersborg. Formålet er indretning af et fjernmagasin i en af udlængerne. Udnyttelsesareal: 340 m^2. Projektet påbegyndes 1. august og forventes afsluttet i november, hvorefter indflytning kan finde sted. Til styring af klimaet indkøbes en sorptionsaffugter, hvortil amtet har bevilget et særligt tilskud.

Svendborg og Omegns Museum, Søfartssamlingerne i Troense
Museets bygninger Strandgade 1 og Grønnegade 2 er i løbet af foråret blevet sat grundigt istand. I løbet af efteråret 1984 vil loftsetagen over Grønnegade 2 bilve indrettet til magasin.

Værløse Museum
Efter 3 års indsats af frivillig arbejdskraft er museet blevet udvidet med endnu en udstillingsbygning. Det drejer sig om et knapt 200 år gammelt landarbejderhus, der er blevet nedrevet, flyttet og nu genopført bag Mosegården.

Administrative forhold

Frederiksværkegnens Museumsforening
Nyt Museum. Museumsgården »Birkely«, Hillerødvej 115, Kregme pr. 3300 Frederiksvæk, tlf. 02-348493, forventes åbnet medio august 1984 som museum for andelstiden.

Geologisk Museum, København
Museet har pr. 1.1.1984 ændret åbningstid om søndagen til 13-16.

Teatermuseet, København
Fra 1.6. til 30.9. er åbningstiden mandag, fredag, søndag kl. 14-16.

Odsherreds Museum, Nykøbing Sjælland
Odsherreds Museums kontor er flyttet til Nykøbing Sjælland og har nu adressen: Odsherreds Museum, Kirkestræde 9 A, 4500 Nykøbing Sjælland, telefon 03-413325.

Den antikvariske Samling, Ribe
Den antikvariske Samling i Ribe har fået nyt telefonnummer: 05-420055.

Sælges
Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Maribo
3 kartoteksskabe med fire skuffer, til kort i gl. format (21 x 24 cm), hver skuffe indeholder 4 kassetter med skilleplader.
Henvendelse Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Maribo. Tlf. 03-881101.

PERSONALIA

Døde

Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Maribo
Den 17. april 1984 døde formanden for museets bestyrelse, viceamtsborgmester Anker Jørgensen 67 år gammel.

Kulturhistorisk Museum, Randers
Elmer Kristensen, medarbejder ved museet gennem 20 år, døde pludseligt den 28. april 1984. Hans betydningsfulde arbejde ved museets arkæologiske undersøgelsesvirksomhed blev dermed afbrudt. Det vil blive vanskeligt at fylde den tomme plads efter Elmer Kristensen, men hans indsats vil mindes med taknemmelighed af mange.

Silkeborg Museum
Museets mangeårige bestyrelsesformand – senere æresmedlem – fotografmester Johannes Jensen, afgik ved døden den 13. april 1983.

Styrelser, tillidshverv

Stenstrup Museum, Højby
Lærer Ole Baunsgård, Højby er valgt som nyt medlem af bestyrelsen for Historisk Samfund.

Møder, rejser, kurser

Frederiksborgmuseet, Hillerød
Museumsinspektør Mette Bligaard har deltaget i ICOM's international Committee for Museums of Applied Arts årlige møde i Oslo 14.-20. maj 1984.

Nationalmuseets 1. afdeling, København
Den 1.-4. maj 1984 afholdtes i Bergen Det 2. tekstilforskersymposium. Fra 1. afdeling deltog museumsinspektør Elisabeth Munksgaard med foredraget »Textiles and costume from Lønne Hede, a Roman Iron Age burial. A preliminary report«. Foredraget var udarbejdet sammen med tekstilkonservator Else Østergaard, der desværre var forhindret i at deltage.

Kulturhistorisk Museum, Randers
Fotograf Kirsten Nijkamp har 7.-18. maj 1984 deltaget i Nordisk Ministerråds kursus »Konservering af fotografisk materiale« i Hässelby, Sverige.
Konserveringstekniker Lars Møller Andersen har 8.-16. maj 1984 deltaget i Svejsecentralens kursus i strålehygiejne og Grundkursus i industrile radiografi.

Forhistorisk Museum, Moesgård, Århus
Helmuth Andersen deltog 24.4. til 28.4. 1984 i det årsmøde, som Nordwestdeutscher verband für Altertumsforschung afholdt i Rotenburg (Wümme). Bidrag til årsmødet: »Die Tore von Alt Lübeck«.
Museumsinspektør Geoffrey Bibby gav den 4. maj 1984 efter invitation åbningsforelæsning ved et symposium til ære for professor Homer L. Thomas i University of Missouri, Columbia, USA.

Ansættelser, afskedigelser, orlov

Esbjerg Museum
Udstillingstekniker Jan Spliid forlader efter eget ønske museet den 1.6.1984.
Skibstømrer Jens Martin Hougaard er ansat på museet fra den 14.5.1984 for en 7 måneders periode.

Frederiksværkegnens Museumsforening
har ansat Tove Jennie Anthonsen som museumsmedhjælper (jobskabelse) pr. 1.4.1984.

Djurslands Museum, Grenå
Lotte Kristensen er pr. 2.4.1984 startet som EFG-elev på kontoret.

Grindsted Museum
Grindsted Museum: Pensioneret lærer Marius Brunbjerg er ansat som kustode fra 1.5.1984.
Vorbasse Museum: Cand.mag. Johannes Petersen er ansat i april og maj til færdiggørelse af registreringsarbejde i museets gamle samling.

Danmarks Tekniske Museum, Helsingør (Ålborg)
1. juli 1984 er ingeniør Jørgen Ingerslev Andersen ansat som museumsinspektør ved Teknisk Museum Aalborg.

Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
Museets mangeårige medarbejdere, kontorassistent Jens Madsen og arkivassistent Robert Bindslev fratræder henholdsvis 2. juni og 31. juli 1984.

Værket Danmarks Kirker, København
Arkitekt Elna Møller er fratrådt på grund af alder med virkning fra 31. december 1983 efter henved 40 år ansættelse som redaktør. Hun afløses af mag.art. Niels Jørgen Poulsen, der i tidsrummet 1. juli 1979 til 31. august 1983 har været ansat som vikar for arkitekt, dr.phil. Kjeld de Fine Licht under dennes orlov for at bestride stillingen som direktør for Det danske Institut i Rom. Kjeld de Fine Licht genoptog 1. september sit arbejde som redaktør ved udgivelsen af kirkerne i Århus amt.
Redaktionen omfattede ved årsskiftet 7 heltidsansatte redaktører, 1 halvdags redaktionssekretær, 6 deltidsansatte studentermedhjælpere samt på deltid en arkitekt og en historiker.

Nationalmuseets 1. afdeling, København
Pr. 1. januar 1984 er Carsten Ulrik Larsen ansat som programmør ved EDB-kontoret.

Statens Museum for Kunst, København
Pr. 1.3.1984 er Kirsten Strømstad ansat i nyoprettet stilling som museumsinspektør med formidling som særligt arbejdsområde.

Næstved Museum
Ansatte og henvist pr. maj 1984: Museet alment: museumsleder Palle Birk Hansen, museumsassistent Inge-Lise Nordbo, museumstekniker Jens Olsen, sekretær Pia Poulsen, konserveringstekniker Karen Urth, Claus Jepsen, Marianne Nellemann, Klaus Østergaard.
Museets kostodeordning: Dan Hemmingsen, Per Witt Jensen, Jette Hansen, Tariq Siddiq.
Museumsprojekt Næstved (amtskommunalt jobskabelsesprojekt): projektleder Eric Kongsgart, Annette Brøns, Janne Larsen, Marianne Olsen, Per Johansson, Kit Jørgensen, Nadira Driouech, Solvejg Nielsen.
Næstved Bygningsregistrant (jobskabelsesprojekt): projektleder Rasmus Nielsen, projektleder Jess Heine Andersen, Hanne Vintersborg, Keld Salminen, Peter Koldorf, Anni Madsen.

Kulturhistorisk Museum, Randers
Følgende er blevet ansat for 7-måneders perioder: Karna Nedergaard (teknisk tegner), Anne S. Hansen (udgravningsmedhjælp) og Finn Larsen (fotograf).
Holger Kristensen er pr. 1.4.1984 ansat som kustode til afløsning for museets mangeårige kustode, Arne Nielsen, der er trådt tilbage på grund af sygdom.
Pr. 1.4.1984 er hidtil timelønnet bygningskonstruktør Carl Poulsen ansat som månedslønnet registrator.
Pr. 1.4.1984 er hidtil timelønnet landmålingstekniker Ole A. Schmidt ansat som månedslønnet udgravningsleder.

Roskilde Museum
Følgende er blevet ansat under beskæftigelsesloven for en 7 måneders periode: Ulla Frimann, kontorassistent. Birgitte Dufner, medhjælper. Mette Knudsen, kontorassistent. Lillian Hansen, kontorassistent. Kristian Hansen, maler.
Under jobskabelsesloven er yderligere blevet ansat: Mette Høj, cand. mag. i forhistorisk arkæologi og etnologi. Erik Kassebeer, medhjælper.

Langelands Museum, Rudkøbing
Modelrestaurator Fritz Jørgensen er blevet ansat på free-lance-basis på museets konserveringsafdeling. Fritz Jørgensen laver rekvireret arbejde indenfor området skibsmodel restaurering/bygning.
Det tilstræbes at få modeller til restaurering fra så mange museer som muligt.

Svendborg og Omegns Museum
Nils Bennickes vikariat som museumsassistent er foreløbig forlænget med en måned frem til 16.6.1984.
Henrik Toghøj, teknikumingeniør, har været ansat to perioder af en måned.
I et beskæftigelsesprojekt (registrering og arkivering af fotografier) i.h.t. §97a, under ledelse af mag.scient.soc. Jerry Jacobsfeld, er følgende ansat: Birte Møller Pedersen, Marian Kristiansen, Birte Jørgensen, Susanne Askholm og Kirsten Dorrit Lousen.
Som 7 måneders beskæftigede er ansat: Tom Giersing, teknisk ingeniør. Sofja Kajdina, teknisk assistent. Allan A. Madsen, kontorassistent (registrering og arkivering). Kirsten Clausen, kontorassistent. Lena Myrén, rengøringsassistent. Lars Viggo Hansen, medhjælp og kustode. Vang Bondo, Merte Rasmussen og Lars Ulrik Jensen, specialarbejdere (arkæologi) samt Birger Holmquist, tømrer/snedker.

Sæby Museum
Poul Nedergaard er fast ansat som pedel ved museet.

Samsø Museum, Tranebjerg
Helle Kristensen er pr. 1.5.1984 ansat for 1 år under jobskabelsesloven.

Sydsjællands Museum, Vordingborg
Faglærer Robert Harvest er 1.4.1984 ansat som museumstekniker.

Museumsrådet for Nordjyllands amt
Konservator Hanz Nyström er pr. 1.3.1984 ansat ved Museumsrådet for Nordjyllands amt som konsulent for de nordjyske museer.

Naturhistorisk Museum, Århus
Fuldmægtig Anna Margrethe Sørensen afgår med pension den 31. maj 1984. Fuldmægtig Vita Winther tiltrådte den 1. maj 1984 i ovennævntes stilling.

MEDDELELSER FRA STATENS MUSEUMSNÆVN

Den polske ambassade i Danmark har via Ministeriet for kulturelle anliggender bedt Statens Museumsnævn om at oplyse danske museer og museumsinstitutioner om et større tyveri af kunstgenstande, som har fundet sted i Sct. Josef katedralen i Kalisz den 3. oktober 1983. Genstandene er af guld og sølv og repræsenterer en meget stor materiel og kunstnerisk værdi. Ambassaden formoder at genstandene kan være udført fra Polen og at der kan gøres forsøg på at sælge dem til museer, gallerier o.l.
Liste over de stjålne genstande og evt. fotos kan rekvireres fra Statens Museumsnævns sekretariat.
Samtidig gør Statens Museumsnævn opmærksom på at man et par gange om måneden modtager meddelelse fra Interpol om stjålne kunstværker og museumsgenstande fra museer i hele verden. Disse meddelelser kan rekvireres i Statens Museumsnævns sekretariat hvis museerne i visse tilfælde skulle være i tvivl om tilbudte kunstværkers proveniens.

OPSLAG

Faggruppen for Kunstbibliotekarer afholder 2.-3. oktober 1984 konference om »Kunstformidlingens vilkår nu og i fremtiden«. Konferencen vil belyse, hvordan man med udgangspunkt i Kulturministeriets kommende betænkning om kunstformidling kan udbygge og styrke formidlingen af billedkunst og kunsthåndværk i biblioteker og kunstmuseer. Konferencen henvender sig til alle bibliotekarer, der arbejder med eller interesserer sig for billeder og udstillinger, samt til kunstmuseumsfolk, billedkunstnere, kunsthåndværkere og kunstkritikere. Blandt programpunkterne kan nævnes: En kommunalpolitiker anmelder betænkningen, museumsdirektør Else Bülow, Nordjyllands Kunstmuseum om museernes formidling, billedkunstneren Ole Sporring, BKF om kunstnernes levevilkår, kunstbibliotekar Helle Behrndt, Tranegården om kunstudlån og udstillinger, kunstkritikeren Øystein Hjort om mediernes formidling af billedkunst og bibliotekskonsulent Anna Johansen om betænkningens tilblivelse.
Konferencen finder sted på Kystgården i Nyborg 2.10. kl. 12.00 til 3.10. kl. 16.00. Tilmelding, som er bindende, sendes inden 15. juli til Lisbeth Vestergaard, Lærkeskellet 6, 2500 Valby.
Pris 1.000 kr. som dækker konferencegebyr, indkvartering og fortæring, indbetales på giro 4220293 v. Ib Thorlund Nielsen, Faggruppen for Kunstbibliotekarer, Kunstbiblioteket i Lyngby, Lyngby Hovedgade 28, 2800 Lyngby.
Nærmere oplysninger fås hos: Else Pedersen, Tranegården, Gentofte Kommunes Kunstbibliotek. tlf. (01) 629128 og Lisbeth Vestergaard, Hvidovre Kommunes Biblioteker, tlf. (01) 780222.